

ประเภทของคำบอกกริยาเจตนาสื่อสารในภาษาไทย

ในการแยกประเภทคำกริยาบอกเจตนาสื่อสาร ผู้วิจัยใช้เจตนาเป็นเกณฑ์แยกประเภทคำกริยาบอกเจตนาสื่อสาร แล้วจึงใช้ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารและลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเป็นเกณฑ์แยกให้เห็นความเหมือนและความต่างของคำกริยาแต่ละคำในแต่ละเจตนา

คำกริยาบอกเจตนาสื่อสารแบ่งตามเจตนาหลักได้ดังนี้

คำกริยาที่ใช้สื่อสาร เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาแจ้งให้ผู้รับสารทราบ

คำกริยาที่ใช้สื่อสาร เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาบอกให้ผู้รับสารปฏิบัติ

คำกริยาที่ใช้สื่อสาร เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาถามให้ผู้รับสารตอบ

คำกริยาในแต่ละเจตนา ยังแบ่งย่อยโดยพิจารณาจากเจตนาเฉพาะที่ใช้ในการสื่อสารได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ คำกริยาที่ใช้สื่อสาร เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาแจ้งให้ผู้รับสารทราบ

แบ่งตามเจตนาเฉพาะได้ ๒๒ เจตนา ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารได้รู้สาร

คำกริยาที่ใช้ตามเกณฑ์นี้มี ๔๑ คำ แบ่งตามลักษณะของสารได้

๔ ประเภท

๓.๑.๑.๑ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารได้รู้สาร

เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการ และสารเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนา นี้ มี ๘ คำ คือ พูด กล่าว บรรยาย เปรย แจ้ง บอก บรรยาย เรียง ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑. ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาให้ผู้รับสารได้รู้สารเกี่ยวกับ การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการ และสารที่เกี่ยวข้องหรือเหตุการณ์

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ การสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ สังคม										
	ผู้รับสาร		สาร			ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสได้						
	บุคคล	ผู้ปฏิบัติ ตามหน้าที่	ความ คิดเห็น	ความ รู้สึก	ความ ต้องการ	เรื่องราว เหตุการณ์	เจาะจง	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง ผู้รับ	ผู้ส่ง ผู้รับ	ผู้ส่ง ผู้รับ	สนิท สัมพันธ์	หน้า ที่ การงาน	ไม่สนิท สัมพันธ์	เป็น กับเอง	กับ	แบบแผน	แบบแผน	
คำกริยา																					
พูด	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
กล่าว	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ปรารภ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
เปรียบ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บอก	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
แจ้ง	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
เรียน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยาย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ในตารางที่ ๑ ผู้วิจัยแยกพิจารณาโดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ตามลักษณะทางความหมาย
ที่ใกล้เคียงกัน

กลุ่มที่ ๑ คำกริยา พุด กล่าว มีลักษณะทางความหมาย ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา พุด กล่าว มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา พุด กล่าว ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป และผู้ปฏิบัติตาม

หน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง

นิคพูดกับน้องเรื่องที่พักกับแม่จะย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด

น้อยกล่าวขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ช่วยเหลือเธอ

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง

พ่อค้าพูดถึงคุณภาพของสินค้าที่เขานำมาขาย

ประธานในที่ธิสภาวเปิดการแข่งขันกีฬากองทัพไทย

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา พุด กล่าว ใช้กับสารที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

ความรู้สึก ความต้องการ และสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์*

ตัวอย่าง

นักการเมืองพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลกับผู้สื่อข่าว

สมชายกล่าวแสดงความยินดีกับเพื่อนร่วมงานที่ได้เลื่อนตำแหน่ง

---

*ในการสื่อสารแต่ละครั้ง ผู้ส่งสารอาจจะเลือกใช้สารอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
ร่วมกันก็ได้

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา พูด กล่าว ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลเดียว
และหลายคน

๔) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา พูด กล่าว ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา พูด กล่าว มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา พูด กล่าว ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา พูด กล่าว ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมี
ความสัมพันธ์และมีไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และในกรณีที่ผู้ส่งสาร
และผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง : นิดพูดกับแม่ว่าอยากไป เรียนต่อที่กรุงเทพฯ
พ่อกล่าวคำอวยพรให้คู่บ่าวสาว

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง : ผู้อำนวยการพูดกับผู้จัดการ เรื่องที่พนักงานขมขมประท้วง
หัวหน้าคนงานกล่าวถึงความต้องการของคนงานให้ผู้จัดการทราบ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง : นิดพูดถึงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่นั่งข้าง ๆ
สมชายกล่าวว่าขอบคุณคนที่เก็บกระเป๋าสตางค์มาคืนให้

คำกริยา พุด กล่าว มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกัน
เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา พุด ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะ
กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง แม่พุดกับพ่อ เรื่องอนาคตของลูก ๆ

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีพุดแสดงความคิดเห็นกับนักข่าว เรื่องการตัดไม้ทำลายป่า

คำกริยา กล่าว ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่
เป็นแบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการกล่าวแสดงความเสียใจกับสมชายที่ต้องสูญเสียคุณแม่

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง ประธานสภา กล่าวเปิดประชุม

กลุ่มที่ ๒ คำกริยา प्रारम्भ प्रेर्य มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา प्रारम्भ प्रेर्य มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา प्रारम्भ प्रेर्य ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการปรารภกับผู้จัดการ เรื่องพนักงานนัดชุมนุมประท้วงขอขึ้นค่าแรง
นิต เปรยว่าระยะนี้สมชายไม่มาที่บ้านเลย

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ปรารภ เปรย ใช้กับสารที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความต้องการ และสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ส่งสาร

ตัวอย่าง สมชายปรารภกับหัวหน้าคนงานว่า ไม่อยากทำงานที่นี่
แม่เปรยว่าทำไมข้าวของแพงขึ้นทุกวัน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ปรารภ เปรย ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา ปรารภ เปรย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ปรารภ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียว
และหลายคน

ผู้รับสารที่เป็นบุคคลคนเดียว

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการปรารภกับผู้จัดการเรื่องการเปิดสาขาของบริษัท

ผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง ผู้บัญชาการทหารบกปรารภกับผู้ใต้บังคับบัญชา เรื่องที่ลาออกจากตำแหน่ง

คำกริยา เปรย ใช้ในกรณีที่ไม่เจาะจงผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชายเปรยว่าวันนี้ทำ ไม่มีแต่คนอารมณ์ไม่ดี

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ปรารภ เปรย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ปรารภ ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มี

ความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้จัดการปรารภกับรองผู้จัดการเรื่องการเลื่อนตำแหน่งพนักงาน

คำกริยา เปรย ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิด เปรยว่า เมื่อไหร่ฝนจะหยุดตกสักที

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง หัวหน้าคนงานเปรยว่าสิ้นเดือนนี้คงจะมีข่าวดี

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง น้อยเปรยว่าวันนี้รถติดจังเลย

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ปรารภ ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีปรารภกับคณะรัฐมนตรีเรื่องปัญหาเงินเพื่อ

คำกริยา เปรย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิด เปรยว่าวันนี้ร้อนจังเลย

๓) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ปรารภ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา เปรย มีลักษณะไม่เจาะจงผู้รับสาร ดังนั้นจึงไม่สามารถระบุฐานะของผู้ส่งสารและผู้รับสารได้

กลุ่มที่ ๓ คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียง มีลักษณะทางความหมาย

ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียบ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียบ ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียบ ใช้สื่อสารได้ทั้งวิธีพูดและวิธีเขียน

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียบ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา บอก แจ้ง เรียบ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป ตัวอย่าง นิศบอกข่าวให้แม่รู้

อาจารย์แจ้งผลการสอบให้นักศึกษาทราบ

น้อยเรียนให้คุณพ่อทราบว่าทางโรงเรียนขอเชิญไปประชุม

คำกริยา บรรยาย ใช้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไปและผู้ปฏิบัติหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง นิศบรรยายลักษณะของคนร้ายให้พ่อฟัง

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติหน้าที่

ตัวอย่าง วัตถุประสงค์บรรยายประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวฟัง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียบ ใช้กับสารที่เป็นความคิดเห็น

ความรู้สึก ความต้องการ และสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์เหมือนกัน แต่มีลักษณะต่างกันในส่วนที่เป็นรายละเอียดของเนื้อหา ดังนี้

คำกริยา บอก ใช้กับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป

ตัวอย่าง นิดบอกแม่ว่าคุณยายไม่สบาย

คำกริยา แจ้ง ใช้กับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นการทำงาน

ตัวอย่าง สมชายแจ้งตำรวจว่ามีศพผู้ชายลอยมาติดที่หน้าหน้าบ้าน

คำกริยา บรรยาย ใช้กับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป

ที่มีรายละเอียดและมีวิธีการบอกเล่าตามลำดับขั้นตอน

ตัวอย่าง นิดบรรยายลักษณะของคนร้ายให้ตำรวจฟัง

คำกริยา เรียน ใช้กับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป

ในกรณีที่ผู้ส่งสารมุ่งแสดงความสุภาพต่อผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิดเรียนให้คุณแม่ทราบว่าทางโรงเรียนจะจัดงานชุมนุมศิษย์เก่า

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย เรียน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

สังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา บอก แจ้ง บรรยาย ใช้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

แต่คำกริยา เรียน ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะเสมอกับผู้รับสารและผู้ส่งสารที่มีฐานะต่ำกว่าผู้รับสารเท่านั้น

ผู้ส่งสาร มีฐานะ เสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมาชิกท่านหนึ่ง เรียน ให้ที่ประชุมทราบถึงเหตุผลที่จะตั้งกองทุนอาหารกลางวันสำหรับเด็กที่ขาดแคลน

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง เลขานุการ เรียนให้ผู้จัดการทราบที่ท่านผู้อำนวยการให้เข้าพบด่วน

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา บอก ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และ ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดบอกแม่ว่าน้อยสอบได้ที่ ๑ ของโรงเรียน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง หัวหน้าบอกลูกน้องว่า เจ้านายอนุญาตให้หยุดงานในวันตรุษจีน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง นิดบอกผู้หญิงที่ยืนอยู่ที่ป้ายรถ เมลว่าผ้า เช็ดหน้าตก

คำกริยา แจ้ง ใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ตำรวจจราจรแจ้งว่าจะปิดการจราจรบริเวณพระบรมรูปทรงม้า เพื่อประกอบพิธีสวนสนาม

คำกริยา เรียน บรรยาย ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิด เรียนให้คุณตาคุณยาย ทราบว่าจะไป เรียนต่อที่ประเทศอังกฤษ
น้อยบรรยายลักษณะของผู้หญิงที่มาพบคุณพ่อให้คุณแม่ฟัง

ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง นิติเรียนให้เจ้านายทราบดีว่ามีแขกมา รอพบ

แม่บรรยายลักษณะของคนร้ายให้ตำรวจฟัง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา บอก บรรยาย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มี

ลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิติบอกพ่อว่าจะแต่งงานกับสมชาย

น้อยบรรยายคุณความดีของสมชายให้แม่ฟัง

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการบอกพนักงานให้เตรียมการต้อนรับผู้อำนวยการ

เจ้าหน้าที่บรรยายสถานการณ์เกี่ยวกับการสู้รบตามแนวชายแดนให้

ผู้บังคับบัญชาทราบ

คำกริยา แจ้ง ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง น้อยแจ้งตำรวจว่ามีคนร้ายเข้ามาขโมยของในบ้านของเขา

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง ประธานสภาแจ้งผลการลงมติให้สมาชิกทราบ

คำกริยา เรียน ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง หนูจะ เรียน เหตุผลให้คุณพ่อทราบ

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   นิด เรียนข้อเท็จจริงให้ผู้จัดการทราบ

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง   สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียนความคิดเห็นของตนให้ประธานสภาทราบ

๓.๑.๑.๒   คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารได้รู้สาร

เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๖ คำ คือ อภิปราย

ค้าน   คัดค้าน   ท้วง   ทักท้วง   แย้ง   ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ในตารางที่ ๒ ผู้วิจัยพิจารณาโดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ตามลักษณะของความคิดเห็น ดังนี้

๓.๑.๑.๒.๑ คำกริยาที่ใช้กับสารเกี่ยวกับการ แสดงความคิดเห็นในเรื่องทั่ว ๆ ไป ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มี ๑ คำ คือ อภิปราย มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา อภิปราย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้ได้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป และใช้ใน กรณีที่เป็นบุคคลหลายคนแสดงความคิดเห็นในเรื่องเดียวกัน

ตัวอย่าง สุดาและเพื่อน ๆ ร่วมกันอภิปรายเรื่องปัญหาการใช้แรงงานเด็ก

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้กับสารที่เป็นความคิดเห็นในเรื่องทั่ว ๆ ไป ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เรื่องราวที่จะอภิปรายเป็นเรื่องที่กำหนดขึ้นในแต่ละโอกาส หรือเป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารสนใจ

ตัวอย่าง ท่านผู้รู้อภิปรายเรื่องแนวทางอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมไทย

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันอภิปรายเรื่องปัญหาการใช้ภาษาไทยให้นักศึกษาฟัง

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง ส.ส. อภิปรายสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลเสนอ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา อภิปราย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิอภิปรายเรื่องแนวทางการศึกษาต่อให้นักศึกษาฟัง

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นักศึกษาอภิปรายเรื่องประชาธิปไตย

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ส.ส.อภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนม

แต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ส.ส.อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิอภิปรายเรื่องแนวทางเศรษฐกิจไทยให้ผู้สนใจฟัง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา อภิปราย ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่

เป็นแบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยอภิปรายเรื่องปัญหาของวัยรุ่น

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง ส.ส.อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล

๓.๑.๑.๒.๒ คำกริยาที่ใช้กับสารเกี่ยวกับการ

แสดงความคิดเห็นขัดแย้ง มี ๕ คำ คือ ค้าน คัดค้าน ท้วง ทักท้วง แย้ง ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ค้าน คัดค้าน ท้วง ทักท้วง แย้ง มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยาทั้ง ๕ คำ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยาทั้ง ๕ คำ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียว

และหลายคน

คำกริยา ค้าน คัดค้าน ท้วง ทักท้วง แย้ง มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ค้าน คัดค้าน ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือการกระทำของผู้รับสาร

ตัวอย่าง แม่ค้านเรื่องที่พ่อจะขายบ้าน

ส.ส.ฝ่ายค้านคัดค้านร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลเสนอ

คำกริยา ท้วง ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารเห็นว่าสิ่งที่ผู้รับสารพูดหรือทำนั้น ไม่ถูกต้อง และจะใช้สื่อสารในทันทีที่ผู้ส่งสารคิดว่าผู้รับสารพูดหรือทำผิด

ตัวอย่าง นิตท้วงคุณยายว่าคุณยายเรียกชื่อนิดผิด

คำกริยา ทักท้วง ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารเห็นว่าสิ่งที่ผู้รับสาร
พูดหรือทำนั้นไม่ถูกต้อง อาจจะใช้สื่อสารในทันทีหรือใช้สื่อสารหลังจากเหตุการณ์นั้น ๆ
ระยะหนึ่งก็ได้

ตัวอย่าง สมชายทักท้วงผู้รับเหมามาว่า ใช้วัสดุก่อสร้างไม่ตรงตามที่ตกลงไว้

คำกริยา แย้ง ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารมีความคิดเห็นแตกต่าง
ไปจากความคิดเห็นของผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อแย้งลูกว่าตำราวจที่ดียังมีอีกมาก

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ค้าน ท้วง แย้ง ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด
ตัวอย่าง น้อยค้านแม่ เรื่องที่จะให้บิด ไปอยู่กับพี่ชายและพี่สะใภ้
ครูท้วงนิทว่าออกเสียงตัวควบกล้ำผิด
นิทแย้งพ่อว่าน้องคนเล็กหน้า เหมือนแม่มากกว่า เหมือนพ่อ

คำกริยา คัดค้าน ทักท้วง ใช้สื่อสารโดยวิธีพูดและวิธีเขียน
ใช้วิธีพูด

ตัวอย่าง ประชาชนคัดค้านการขึ้นราคาน้ำมัน
นิททักท้วงเจ้าหน้าที่ว่าสะกดนามสกุลของเธอผิด

ใช้วิธีเขียน

ตัวอย่าง นักหนังสือพิมพ์ เขียนคัดค้านการใช้กฎหมายลิขสิทธิ์
ผู้จัดการทีม เขียนหนังสือทักท้วงการตัดสินใจของกรรมการ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ค้าน คัดค้าน ท้วง ทักท้วง แย้ง มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับสังคมเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยาทั้ง ๕ คำ ใช้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยาทั้ง ๕ คำ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์

สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

คำกริยา คำน คัดค้าน ท้วง ทักท้วง แแย้ง มีลักษณะทางความหมาย

เกี่ยวกับสังคมต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา คำน ท้วง แแย้ง ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง

พ่อค้านเรื่องที่ดินจะไปอยู่หอพักกับเพื่อน

แม่ท้วงนิดว่าเมื่อตอนแรกนิดไม่ได้พูดอย่างนี้กับแม่

นิดแย้งนื่องว่านิกที่บินไม่ได้ก็มี

คำกริยา คัดค้าน ทักท้วง ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง และ

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง

พ่อแม่คัดค้านลูกสาวไม่ให้แต่งงานกับสมชาย

คุณตาทักท้วงแม่เรื่องที่จะไปฟังพาวอาศัยคนอื่น

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง

ประชาชนคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน

ส.ส. ทักท้วงประธานสภาขอให้มีการนับคะแนนใหม่

๓.๑.๑.๓ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสาร

ได้รับสารเกี่ยวกับการแสดงความรู้สึก

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑๖ คำ คือ ขม

ขมเขย สรรเสริญ สดุดี ยกย่อง ยอ ดุ ตำ ว่า ว่ากล่าว บ่น ดัดพ้อ ต่อว่า

กระแนะกระแหน ค้อนขอด นินทา ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาให้ผู้รับสารได้รู้สารเกี่ยวกับการแสดงความรู้สึก

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับความรู้สึก										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม							
	ผู้รับสาร			สาร			ผู้รับสาร				วิธีสื่อสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	เรื่องที่แสดง ความรู้สึกพอใจ	เรื่องที่แสดง ความรู้สึกไม่พอใจ	ผู้รับสาร		ชุก	เขียน	ผู้ส่ง ข้อความ ผู้รับ	ผู้ส่ง ข้อความ ผู้รับ	ผู้ส่ง ข้อความ ผู้รับ	ผู้ส่ง ข้อความ ผู้รับ	สนิท สนม	ความสัมพันธ์		เป็น ที่ ตนเอง กับ ผู้อื่น	แบบ แผน	
					เจาะจง	ไม่ เจาะจง								ไม่ สนิท สนม	ไม่ รู้จัก กัน			
ชม	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ชมเชย	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
สรรเสริญ	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
สัพดี		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ยกย่อง	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ยอ	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ดี	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
คำ	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ว่า	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
ว่ากล่าว	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
บ่น	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม							
	ผู้ส่งสาร.		สาร		ผู้รับสาร				วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ใกล้ชิด ตาม หน้าที่	เรื่องที่ไม่แสดง ความรู้สึกพอใจ	เรื่องที่แสดง ความรู้สึกไม่พอใจ	ผู้รับสาร		ไม่ เจาะจง	ชัด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่ติดสนิท หน้าที่ การงาน	ไม่รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน
					เจาะจง	คนเดียว												
คำกริยา																		
คำคุณศัพท์	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X		
คำกริยา	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		
กริยาวิเศษณ์	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		
คำนาม	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		
บุพบท	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		

ในตารางที่ ๓ ผู้วิจัยพิจารณาโดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่มตามลักษณะของการแสดง
ความรู้สึก

๓.๑.๑.๓.๑ คำกริยาที่ใช้กับสารที่เกี่ยวกับการ
แสดงความรู้สึกพอใจ มี ๖ คำ คือ ชม ชมเชย สรรเสริญ สดุดี ยกย่อง ยอ
ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ชม ชมเชย สรรเสริญ สดุดี ยกย่อง ยอ มีลักษณะ
ทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ชม ชมเชย สรรเสริญ ยกย่อง ยอ ใช้ได้กับผู้ส่งสาร
ที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง นิดชมน้อยกว่าว่าตลกเก่ง
ครูชมเชยน้อยกว่าเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีและเรียนเก่ง
สุดาสรรเสริญความกล้าหาญของตำรวจที่เสี่ยงชีวิตช่วยลูกสาวเธอ
อธิบดีตำรวจยกย่องสมชายว่าเป็นตำรวจดี เต็มประจำปี
เพื่อนบ้านยอนิดว่าทำอาหารอร่อย

คำกริยา สดุดี ใช้ได้กับผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง ผู้บัญชาการทหารบกสดุดีความกล้าหาญของทหาร

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ชม ชมเชย สรรเสริญ ยกย่อง ยอ ใช้ในกรณีที่เจาะจง
ผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา สดุดี ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีสดุดีวีรกรรมของตำรวจ

๓) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ชม ใช้กับสารที่เป็นการแสดงความรู้สึกพอใจผู้รับสารในเรื่อง
ทั่ว ๆ ไป

ตัวอย่าง คุณยายชมนิทานที่ทำกับข้าวอร่อย

คำกริยา ชมเชย ใช้กับสารที่เป็นการแสดงความรู้สึกพอใจ
ความประพฤติ การกระทำหรือความสามารถในทางที่ดีของผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้จัดการชมเชยสมชายว่าปฏิบัติงานได้ดีมาก

คำกริยา สรรเสริญ สดุดี ใช้กับสารที่เป็นการแสดงความรู้สึก
พอใจในการกระทำที่เป็นคุณความดีของผู้รับสารหรือบุคคลอื่น

ตัวอย่าง แม่สรรเสริญคุณลุงว่าเป็นคนมีน้ำใจ

คำกริยา ยกย่อง ใช้กับสารที่เป็นการแสดงความรู้สึกพอใจใน
ความสามารถหรือการกระทำที่ดีของบุคคลนั้น และต้องการเชิดชูความสามารถหรือ
คุณความดีของบุคคลนั้น

ตัวอย่าง ครูใหญ่ยกย่องสุดาว่าเป็นครูดีเด่นของโรงเรียน

คำกริยา ยอ ใช้กับสารที่เป็นการแสดงความรู้สึกพอใจในเรื่องทั่ว ๆ ไป
โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้รับสารพอใจ

ตัวอย่าง นิดยอคุณน้าว่าแต่งตัวสวย

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ชม ชมเชย สรรเสริญ ยกย่อง ใช้สื่อสารได้ทั้งโดย
วิธีพูดและวิธีเขียน

ใช้วิธีพูด

ตัวอย่าง   คุณยายขมนิคิดว่า เป็นเด็กเรียบร้อยดี
                   คุณตาขมเขยน้อยว่า เล่นเป็นโนเก่งมาก
                   นิตสรรเสริญความกล้าหาญของสมชายให้แม่ฟัง
                   ผู้บัญชาการทหารบกสดูทีวีกรรมของทหาร
                   อาจารย์ใหญ่ยกย่องนิคิดว่า เป็นนักเรียนตัวอย่าง

ใช้วิธีเขียน

ตัวอย่าง   สมชายเขียนจดหมายชมว่านิตสวย
                   นักหนังสือพิมพ์เขียนชม เข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ
                   นักหนังสือพิมพ์เขียนบทความสรรเสริญความกล้าหาญของนักรบไทย
                   นักหนังสือพิมพ์เขียนสดุดีนายกรัฐมนตรี
                   ผู้สื่อข่าวยกย่องธีรชว่า เป็นยอดนักยิมนาสติกของไทย

คำกริยา   ยอ   ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง   ที่ ๆ ยอว่านิตทำอาหารอร่อย

ข.   ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา   ชม   ชมเชย   สรรเสริญ   สดุดี   ยกย่อง   ยอ   มีลักษณะ

ทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑)   ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยาชม   สรรเสริญ   สดุดี   ยอ   ใช้ได้กับผู้ส่งสารและ

ผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา   ชมเชย   ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   ผู้จัดการชมเชยสมชายว่าทำงานดี

คำกริยา   ยกย่อง   ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร และ

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้จัดการยกย่องสมชายว่าเป็นพนักงานดีเด่นของบริษัท

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง เพื่อนครูยกย่องครูฟอง เพชรบุญ ว่าเป็นครูตัวอย่าง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ชม ชมเชย สรรเสริญ ยกย่อง ยอ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

คำกริยา สดุดี ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง อธิบดีกรมตำรวจสดุดีวีรกรรมของตำรวจ

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ชม ยอ ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง ครูชมนิคิดว่าลายมือสวย

นินดาอย่างน้อยว่าทำขนมอร่อย

คำกริยา ชมเชย สรรเสริญ ยกย่อง ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง คุณยายชมเชยหลาน ๆ ว่าเล่นดนตรีเก่งกันทุกคน

นินดาสรรเสริญคุณป้าว่าเป็นคนมีจิตใจโอบอ้อมอารี

เพื่อน ๆ ยกย่องสมชายว่าเป็นยอดนักธุรกิจ

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการชมเชยพนักงานที่ตั้งใจปฏิบัติงาน
 ผู้บัญชาการทหารบกสรรเสริญทหารที่มีความกล้าหาญ
 คณะกรรมการยกย่องสมชายว่าเป็นพ่อตัวอย่าง

คำกริยาสดูดี ใช้ในโอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีสดุดีวีรกรรมของนักรบไทย

๓.๑.๑.๓.๒ คำกริยาที่ใช้กับสารเกี่ยวกับการ

แสดงความรู้สึกไม่พอใจมี ๑๐ คำ ดู คำ ว่า ว่ากล่าว บ่น ตัดพ้อ ต่อว่า กระแนะกระแหน
 ค่อนขอด ดินทา มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยาทั้ง ๑๐ คำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยาทั้ง ๑๐ คำ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยาทั้ง ๑๐ คำ ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียว

และหลายคน

คำกริยาทั้ง ๑๐ คำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ดู ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจการกระทำของ
 ผู้รับสาร และไม่ต้องทำให้ผู้รับสารกระทำเช่นนั้นอีก

ตัวอย่าง แม่ตลก ๆ ที่เล่นกันในเวลารับประทานอาหาร

คำกริยา ต่ำ ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจการกระทำ
ของผู้รับสารซึ่งการกระทำนั้น เป็นสาเหตุให้ผู้ส่งสารโกรธ และต้องการให้ผู้รับสารรับรู้ถึง
ความโกรธ*

ตัวอย่าง พ่อค้าลูกชายที่ทำให้ครอบครัวเดือดร้อน

คำกริยา ว่า ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้รับสารรู้สึกไม่พอใจการกระทำ
ของผู้รับสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป ที่ยังไม่รุนแรงนัก

ตัวอย่าง นิดว่าเพื่อน ๆ ที่ชอบล้อเลียนอาจารย์

คำกริยา ว่ากล่าว ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจ
ความประพฤติของผู้รับสาร และแสดงให้รู้ว่าไม่ต้องการให้ประพฤติเช่นนี้อีก

ตัวอย่าง ครูว่ากล่าวนักเรียนที่ประพฤติตัวไม่เรียบร้อย

คำกริยา บ่น ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจความประพฤติ
หรือการกระทำของผู้รับสาร และสิ่งนั้นเป็นสาเหตุให้ผู้ส่งสารหงุดหงิดรำคาญใจ

ตัวอย่าง นิดบ่นคนรับใช้ที่ทำงานไม่เรียบร้อย

คำกริยา บ่น ยังใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจสภาพ
หรือสถานการณ์ไม่ดีที่ตนกำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น

ตัวอย่าง สุดาบ่นกับเพื่อนร่วมงานว่าไม่อยากทำงานที่บริษัทนี้

คำกริยา ตัดพ้อ ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจและ
น้อยใจการกระทำของผู้รับสาร ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้กับผู้รักใคร่กัน

ตัวอย่าง นิดตัดพ้อแม่ว่าไม่รักเธอ

---

* อาจจะใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ

คำกริยา ต่อว่า ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจการกระทำ
ของผู้รับสารซึ่งทำให้ผู้ส่งสารเสียผลประโยชน์

ตัวอย่าง น้อยต่อว่านิตที่ไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้

คำกริยา กระแนะกระแหน ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจ
ไม่ชอบ หรือ อิจฉาผู้รับสาร แต่ไม่ได้พูดว่าอย่างตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง นิดกระแนะกระแหนพี่สะใภ้เรื่องการแต่งกาย

คำกริยา ค่อนขอคอด ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจ
ผู้ส่งสาร และนำเรื่องไม่ดีหรือเรื่องที่เป็นมก้อยของผู้รับสาร มาพูดเสียดสีให้ผู้รับสาร
เจ็บใจ

ตัวอย่าง นิดค่อนขอคอดน้องสาวที่ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน

คำกริยา นินทา ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารรู้สึกไม่พอใจความประพฤติ
หรือการกระทำที่ไม่ดีของผู้อื่น และผู้ส่งสารนำเรื่องนั้นมาพูดกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิดนินทาผู้จัดการให้น้อยฟัง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ดู ว่า บ่น กระแนะกระแหน ค่อนขอคอด นินทา
ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง ครูตุนึกเรียนว่าไม่ควรคุยกันในเวลาเรียน
นิดว่าสมชายว่าเป็นคนซี้ซลาด
น้อยบ่นว่าแม่ครัวทำอาหารไม่อร่อย
นิดกระแนะกระแหนน้อยว่าเป็นลูกคนโปรดของพ่อแม่
สุดาค่อนขอคอดลูกสะใภ้ว่าเคยเป็นผู้หญิงไม่ดีมาก่อน
น้อยนินทาพี่สะใภ้ให้นิดฟัง

คำกริยา คำ ว่ากล่าว ตัดพ้อ ต่อว่า ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูด
และวิธีเขียน

ใช้วิธีพูด

ตัวอย่าง แม่ค้าค้าตำรวจเทศกิจที่มาจับตน
อาจารย์ใหญ่ว่ากล่าวนักเรียนที่ทำผิดระ เียบ
น้อยตัดพ้อพ่อแม่ว่า ไม่รักเธอ
นึกต่อว่าแม่ค้าที่ขายของไม่ดีให้เธอ

ใช้วิธีเขียน

ตัวอย่าง น้อยเขียนจดหมายต่านักจัดรายการวิทยุ
พ้อ เขียนจดหมายว่ากล่าวลูกชาย เรื่องการคบเพื่อน
สมชาย เขียนจดหมายตัดพ้อคนรักที่เปลี่ยนใจไปแต่งงานกับคนอื่น
นึก เขียนจดหมายต่อว่าน้องชายที่ปิดบังความจริงเกี่ยวกับสมชาย

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยาทั้ง ๑๐ คำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คำ ว่า ตัดพ้อ ต่อว่า บ่น กระแนะกระแหน

ก่อนขอ ดินทา ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา ดู ว่ากล่าว ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง แม่นึก เรื่องที่เธอชอบแกล้งน้อง ๆ
อาจารย์ว่ากล่าวนักศึกษาที่แต่งกายผิดระ เียบ

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คำ ว่า ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความ
สัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และ ในกรณีที่ผู้ส่งสาร
และผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   นิคคำพี่ชายที่ชอบแกล้งเธอ
 น้อยว่าน้อง ๆ ที่ใช้คำพูดไม่สุภาพกับญาติ ๆ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   หัวหน้าคอลลูกน้องที่ทำงานไม่ตรงตามที่สั่ง
 ผู้จัดการว่าพนักงานที่ชอบหลบเลี่ยงงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง   สมชายคำผู้ชายที่ข้ามถนนตัดหน้ารถเขา
 นึกว่าผู้หญิงที่เดินชนเธอว่าข่มขี้ม

คำกริยา   ดู ว่ากล่าว บ่น ต่อว่า กระแนะกระแหน ใช้ได้ทั้ง

ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตาม
 หน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   แม่ตุ๊ก ๆ ที่ชอบหยอกล้อกันในขณะรับประทานอาหาร
 พี่ว่ากล่าวน้อง ๆ ที่ทำให้บ้านสกปรก
 แม่บ่นลูก ๆ ที่ทำงานไม่เรียบร้อย
 นึกต่อว่าพ่อที่ไม่ยอมซื้อตุ๊กตามมาให้ตามที่สัญญาไว้
 น้อยกระแนะกระแหน นึก เรื่อง การแต่งกาย

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   ครูตุ๊กนักเรียนที่เล่นกันขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ
 หัวหน้าว่ากล่าวลูกน้องที่หลบเลี่ยงงาน
 เจ้านายบ่นลูกน้องว่าทำงานไม่เรียบร้อย

ลูกค้าต่อว่าเจ้าของร้านว่าบริการไม่ดี
หัวหน้ากระแนะกระแหนพนักงานใหม่

คำกริยา ตัดพ้อ ค่อนขอด นิินทา ใช้ในกรณีที่

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง สมชายตัดพ้อนิิดที่เปลี่ยนใจไปรักคนอื่น
สุดาค่อนขอดลูกเขยที่ให้ภรรยาหาเลี้ยง
นิิดนิินทาผู้จัดการให้หน่อยฟัง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ดู คำ ว่า บ่น กระแนะกระแหน ค่อนขอด ตัดพ้อ
ต่อว่า นิินทา ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิิดดูเด็ก ๆ ที่ส่งเสียงดังรบกวนเธอ
น้อยคำสมชายที่มาพูดจาฉวฉวมเธอ
นิิดว่าน้อง ๆ ที่กินขนมหมด ไม่เก็บไว้ให้เธอ
น้อยบ่นคนรับใช้ที่ซักเสื้อผ้าไม่สะอาด
สุดากระแนะกระแหนเพื่อน ๆ ที่ทำงานเก่งกว่าเธอ
นิิดค่อนขอดน้องสาวเรื่องที่ถูกสามีทิ้ง
สมชายตัดพ้อนิิดที่ไม่รักเขา
สุดานิินทานิิดให้เพื่อน ๆ ฟัง

คำกริยา ว่ากล่าว ต่อว่า ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาส
ที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิิดว่ากล่าวน้อง ๆ ที่ประพฤติดัวไม่ดี
น้อยต่อว่านิิดที่ไม่มาตามนัด

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง อาจารย์ว่ากล่าวนักศึกษาที่ทำผิดระเบียบของมหาวิทยาลัย
ลูกค้าต่อว่าผู้จัดการที่ขายสินค้าไม่ดีให้

๓.๑.๑.๔ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสาร

ได้รู้สารเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑๑ คำ คือ จาระไน
บอกกล่าว ประกาศ โพนทนา รายงาน เล่า เต่า ทาย ทำนาย พยากรณ์ ซึ่งมี
ลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาให้ผู้รับสารได้ผู้รับสารเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับกรณีสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม							
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้				
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	เรื่องที่เกิดขึ้นจริง	เรื่องที่คาดคะเน ว่าจะเกิดขึ้น	เจาะจง	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิท สนม	ไม่รู้จัก กันเอง	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบ ตนเอง	แบบ คนอื่น	
																		คนเดียว
จาระโน แดง	X		X		X	X									X			
บอกกล่าว	X		X		X	X									X			
ประกาศ	X		X		X	X									X			
โทษณา	X		X		X	X									X			
รายงาน	X		X		X	X									X			
เล่า	X		X		X	X									X			
เคา	X				X	X									X			
ทวย	X				X	X									X			
ทำนาย	X				X	X									X			
พยากรณ์	X				X	X									X			

ในตารางที่ ๔ ผู้วิจัยพิจารณาโดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ตามลักษณะของเรื่องราว และเหตุการณ์

๓.๑.๑.๔.๑ คำกริยาที่ใช้กับสารเกี่ยวกับเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มี ๗ คำ คือ จาระไน แกลง บอกกล่าว ประกาศ โพนทนา รายงาน เล่า มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยาทั้ง ๗ คำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา จาระไน บอกกล่าว โพนทนา เล่า ใช้กับผู้ส่งสาร ที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง   นิดจาระไนว่าจะไปธุระที่ไหนดบ้าง
                  สุดาบอกกล่าวเรื่องที่จะลาออกจากงานให้นิดรู้
                  น้อยโพนทนาให้ชาวบ้านรู้ว่านิตหนีตามผู้ชายไปแล้ว
                  นิตเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้แม่ฟัง

คำกริยา   แกลง ใช้กับผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง   โฆษกรัฐบาลแกลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

คำกริยา   ประกาศ รายงาน ใช้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป และผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง   สมชายประกาศยกสมบัติทั้งหมดให้ภรรยา
                  นิตรายงานผลการทดลองให้อาจารย์ทราบ

ตัวอย่าง อาจารย์รายงานผลการวิจัยให้ที่ประชุมได้ทราบ

คำกริยา เล่า* ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไป
ที่เกิดขึ้นในอดีต

ตัวอย่าง นิดเล่าเหตุการณ์ก่อนที่รถจะประสบอุบัติเหตุให้ตำรวจฟัง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา จาระไน บอกกล่าว รายงาน เล่า ใช้ในกรณีที่
เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

ผู้รับสารที่เป็นบุคคลคนเดียว

ตัวอย่าง นิดจาระไนให้แม่ครัวฟังว่าจะต้องซื้ออะไรบ้าง
แม่บอกกล่าว เรื่องราวที่น้อยจะแต่งงานกับสมชายให้นิดรู้
ตำรวจรายงานผลการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
พ่อเล่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้แม่ฟัง

ผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง นิดจาระไนให้น้อง ๆ ฟังว่าจะต้องทำอะไรบ้าง
แม่บอกกล่าว เรื่องราวต่าง ๆ ให้ลูก ๆ รู้
ผู้สื่อข่าวรายงานผลการเลือกตั้งให้ประชาชนได้ทราบ
นิดเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่าเธอไปเที่ยวที่ไหนมาบ้าง

คำกริยา แถลง ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวดังกล่าวการจัดการแข่งขันเรือยาวนานาชาติ

คำกริยา ประกาศ โพนทนา ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่
เป็นบุคคลหลายคน หรือในกรณีที่ไม่ว่าจะเจาะจงผู้รับสารก็ได้

* คำกริยา เล่า ใช้กับสารที่เป็นเรื่องที่แต่งขึ้น เช่น นิทาน ก็ได้

ในกรณีที่จะจัดส่งผู้รับสาร

ตัวอย่าง อาจารย์ใหญ่ประกาศผลการประกวดเรียงความ
ป่าโพธิ์ทะเลความซื่อของหลานชายให้ญาติ ๆ รู้

ในกรณีที่ไม่จัดส่งผู้รับสาร

ตัวอย่าง คนขายประกาศลดราคาสินค้า
น้อยโพธิ์ทะเลความใจร้ายของเจ้านายให้ชาวบ้านรู้

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา จาระโน แดลง โพนทะนา ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง น้อยจระโนว่าวันนี้จะต้องทำงานอะไรบ้าง
ผู้บัญชาการทหารบกแถลงผลการสู้รบตามแนวชายแดนไทย-ลาว
นิตโพธิ์ทะเลว่าน้องชอบแย่งสามีคนอื่น

คำกริยา บอกกล่าว ประกาศ รายงาน เล่า ใช้สื่อสารได้ทั้ง
โดยวิธีพูดและวิธีเขียน

ใช้วิธีพูด

ตัวอย่าง พ่อบอกกล่าวเรื่องที่จะแยกทางกับแม่ให้ลูก ๆ รู้
สมชายประกาศว่าจะหมั้นและแต่งงานกับน้อย
สมชายรายงานเจ้านายว่างานทุกอย่างเรียบร้อยดี
ชาวบ้านเล่าว่าได้ยินเสียงเครื่องบินทิ้งระเบิด

ใช้วิธีเขียน

ตัวอย่าง น้อยเขียนจดหมายบอกกล่าวให้แม่รู้เรื่องที่เธอเลิกกับสามี
นิตเขียนประกาศขายบ้าน
สมชายเขียนรายงานผลการวิจัย
นิตเขียนเล่าชีวิตในวัยเด็ก

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยาทั้ง ๗ คำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา จาระไน บอกกล่าว ประกาศ โพนทนา เล่า
ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา แดง ใช้กับผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสารและผู้ส่งสาร
มีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีแถลงข่าวการสลับเปลี่ยนรัฐมนตรี

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่แถลงข่าวการจัดการแข่งขันวิ่งมาราธอนให้นักข่าวทราบ

คำกริยา รายงาน ใช้กับผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสารและ
ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้สื่อข่าวรายงานผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ประชาชนทราบ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชายรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา จาระไน บอกกล่าว ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร

มีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง พ่อจระไนถึงอุปกรณที่ใช้ในการบิน เขาให้ผิดทราบ

น้อยบอกกล่าวเรื่องที่เธอถูกบังคับให้แต่งงานกับสมชายให้มิตร

คำกริยา แดง รายงาน ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร
ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้บัญชาทหารสูงสุดแถลงผลการสู้รบตามแนวชายแดนไทย-ลาว
ทหารรายงานความเสียหายให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

คำกริยา ประกาศ โพนทนา เล่า ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสาร
และผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และ
ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง คุณยายประกาศให้หลาน ๆ ทราบว่าจะยกสมบัติครึ่งหนึ่งให้การกุศล
น้อยโพนทนาความซื่อของสมชายให้เพื่อน ๆ รู้
แม่เล่าเหตุการณ์สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ให้ลูกฟัง

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ประชาสัมพันธ์ประกาศให้ผู้โดยสารขึ้นเครื่องบิน
สมชายโพนทนาความโหดร้ายของเจ้านายให้พนักงานในบริษัทฟัง
ผู้เห็นเหตุการณ์เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ตำรวจฟัง

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง พ่อค้าประกาศลดราคาสินค้าของตน
นิคโพนทนาความซื่อของสมชายให้คนทั่วไปรู้
หญิงชราเล่าความเป็นมาของตนให้ผู้ใจบุญทราบ

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา จาระโน บอกกล่าว โพนทนา ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   น้อยจรรยาโนให้นิตฟังว่าจะต้องเตรียมของอะไรบ้างในการไปพักผ่อน
 นิตบอกกล่าวเรื่องที่เธอถูกกลั่นแกล้งให้นิตรู้
 น้อยโพทนาความซำของสมชายให้เพื่อน ๆ ฟัง

คำกริยา   รายงาน   เล่า   ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง และโอกาสที่มี
 ลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   นิตรายงานผลการทดลองให้อาจารย์ทราบ
 น้อยเล่าเหตุการณ์ในวันแต่งงานของสุดาให้นิตฟัง

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   ทหารรายงานผลการสู้รบให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
 ชาวบ้านเล่าเหตุการณ์ในขณะที่เกิดอุทกภัยให้นายกรัฐมนตรีทราบ

คำกริยา   แถลง   ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็น
 แบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   โฆษกรัฐบาลแถลงข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง   นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา

คำกริยา   ประกาศ   ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง   โอกาสที่มี
 ลักษณะกึ่งแบบแผน   และโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง สมชายประกาศให้เพื่อน ๆ รู้ว่าเขาจะแต่งงานกับนิด

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง พิธีกรประกาศชื่อผู้ได้รับตำแหน่งนางสาวไทย

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี

๓.๑.๑.๓.๒ คำกริยาที่ใช้กับสารเกี่ยวกับเรื่องราว

หรือเหตุการณ์ที่ผู้ส่งสารคาดคะเนว่าจะเกิดขึ้น มี ๔ คำ คือ เดา ทาย ทำนาย พยากรณ์
มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา เดา ทาย ทำนาย พยากรณ์ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา เดา ทาย ทำนาย พยากรณ์ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา เดา ทาย ทำนาย พยากรณ์ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา เดา ทาย ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง น้อยเดาว่านิดคงจะไม่มาวันนี้

นิดทายว่าน้องคงจะมีข่าวสำคัญมาบอก

คำกริยา ทำนาย ใช้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไปและ

ผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง   คุณตาทำนายฝันให้หลาน

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง   หมออุทำนายโชคชะตาให้สมชาย

คำกริยา พยากรณ์ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง   เจ้าหน้าที่กรมอุตุฯ พยากรณ์เรื่องดินฟ้าอากาศ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา เต่า ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผู้ส่งสาร

คาดคะเนว่าเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยที่ไม่อาศัยข้อมูลใด ๆ

ตัวอย่าง   นิดเต่าว่าอาจจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นกับน้อย

คำกริยา ทาย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผู้ส่งสาร

คาดคะเนว่าจะเกิดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากสิ่งที่แวดล้อมอยู่ในขณะนั้น

ตัวอย่าง   แม่ทายว่าวันนี้นิดคงจะมีข่าวดีมาบอก

คำกริยา ทำนาย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผู้ส่งสาร

คาดคะเนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลจากตำราต่าง ๆ เช่น ตำราโหราศาสตร์

ตัวอย่าง   หมออุทำนายโชคชะตาให้นิด

คำกริยา พยากรณ์ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผู้ส่งสาร

คาดคะเนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลจากตำราโหราศาสตร์หรือความรู้ทาง

จตุนิยมนิเวศวิทยา

ตัวอย่าง   โหราพยากรณ์ดวงชะตาของบ้านเมือง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา เต่า ทาย ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง   นิดเตว่าน้อยคงกำลังมีเรื่องเดือดร้อน
 พ่อตายว่าวันนี้แม่คงอารมณ์ไม่ดี

   คำกริยา   ทำนาย   พยากรณ์   ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและ
 วิธีเขียน

   ใช้วิธีพูด

ตัวอย่าง   หมอพูดทำนายว่านิดกำลังมีเคราะห์
 โหรพยากรณ์ว่าปีนี้น้ำจะมากกว่าปีที่แล้ว

   ใช้วิธีเขียน

ตัวอย่าง   หมอเขียนทำนายโชคชะตาในหนังสือพิมพ์
 โหรเขียนพยากรณ์ชะตาชีวิตในหนังสือนิตยสารรายสัปดาห์

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

   คำกริยา   เต่า   ทาย   ทำนาย   พยากรณ์   มีลักษณะทางความหมาย
 เกี่ยวกับสังคมเหมือนกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

   คำกริยา   เต่า   ทาย   ทำนาย   พยากรณ์   ใช้ได้กับผู้ส่งสารและ
 ผู้รับสารทุกฐานะ

   คำกริยา   เต่า   ทาย   ทำนาย   พยากรณ์   มีลักษณะทางความหมาย
 เกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

   คำกริยา   เต่า   ทาย   ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความ
 สัมพันธสัมพันธ์สนม

ตัวอย่าง   แม่เตว่านิดคงจะติดธุระอยู่ที่ไหนสักแห่ง
 นิดทายว่าวันนี้พ่อคงจะไม่กลับบ้านอีก

คำกริยา ทำนาย ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง คุณทำนายฝันให้หลาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง หมอทำนายว่านิตกกำลังมีเคราะห์

คำกริยา พยากรณ์ ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง โหราพยากรณ์ว่าปีนี้น้ำท่าจะบริบูรณ์

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา เต่า ทาย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง แม่เต่าว่าพ่อคงจะมีปัญหาเกี่ยวกับงานที่บริษัท

พ่อทายว่านิตกจะมีเรื่องสำคัญมาบอก

คำกริยา ทำนาย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง คุณตาทำนายว่านิตกจะได้เป็นใหญ่เป็นโต

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง หมอทำนายโชคชะตาให้ผู้มีอำนาจทางการเมือง

คำกริยา พยากรณ์ ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   เจ้าหน้าที่กรมอุตสาหกรรมว่าจะเกิดพายุไต้ฝุ่นที่อ่าวไทย

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง   โจรหลวงพยากรณ์ว่าปีนี้จะอุดมสมบูรณ์ เพราะพระโคกนข้าว

๓.๑.๒ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารได้รับข้อบกพร่อง
หรือสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๕ คำ คือ   ตี   ตำหนิ   ดึง
เหือน   ตักเหือน   ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาให้ผู้รับสารไว้ครุชอกหรือสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับกริยา						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสิ่งลง									
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	ข้อบกพร่อง	สิ่งที่ไม่ควร ปฏิบัติ	ผู้รับสาร		พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	ไม่รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน
					เจาะจง	คนเดียว หลายคน										
ศ	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
คำทมิ	X		X		X	X	X	X	X	X*	X	X	X	X	X	X
ตั้ง	X		X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X
เตือน	X			X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X
ชักชวน	X			X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X

ในตารางที่ ๔ คำกริยา ตี ตำนนิ ดิง เตือน ตักเตือน มีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ตี ตำนนิ ดิง เตือน ตักเตือน มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ตี ตำนนิ ดิง เตือน ตักเตือน ใช้กับผู้ส่งสารที่
เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ตี ตำนนิ ดิง เตือน ตักเตือน ใช้ในกรณีที่
เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ตี ตำนนิ ดิง เตือน ตักเตือน ใช้สื่อสารได้ทั้งโดย
วิธีพูดและวิธีเขียน

คำกริยา ตี ตำนนิ ดิง เตือน ตักเตือน มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ตี ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารพบเห็นข้อบกพร่องของ
บุคคลหรือสิ่งที่กล่าวถึง

ตัวอย่าง   นิดคิดว่ารถคันนี้สีไม่สวย

                  แต่คิดว่านิคมไม่สวย

คำกริยา ตำนนิ ใช้สารที่แสดงว่าผู้ส่งสารเห็นว่าผู้รับสารกระทำ
การบกพร่อง

ตัวอย่าง   ผู้จัดการตำหนิพนักงานที่ทำงานบกพร่อง

คำกริยา **ติง** ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารยังไม่เห็นด้วยกับความคิด
หรือการกระทำของผู้รับสาร

ตัวอย่าง อาจารย์ใหญ่ตั้งครุว่าน่าจะมีวิธีการลงโทษนักเรียนที่ตีกว่านี้

คำกริยา **เตือน** ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารมุ่งให้ผู้รับสาร
ได้คิดว่าตนกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

ตัวอย่าง แม่เตือนพ่อว่าไม่ควรใช้คำพูดรุนแรงกับลูก

คำกริยา **ตักเตือน** ใช้กับสารที่แสดงว่าผู้ส่งสารมุ่งให้ผู้รับสาร
ได้คิดว่าตนประพฤติกหรือกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

ตัวอย่าง ครูตักเตือนนักเรียนที่ชอบก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา **ติ** คำหนิ **ติง** **เตือน** **ตักเตือน** มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา **ติ** คำหนิ **ติง** **เตือน** **ตักเตือน** ใช้ได้ทั้งในกรณีที่
ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

คำกริยา **ติ** คำหนิ **ติง** **เตือน** **ตักเตือน** มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา **ติ** **เตือน** ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง อาจารย์ตินิดว่าเขียนหนังสือตัวเล็กเกินไป

ครูเตือนนักเรียนว่าอย่ามาโรงเรียนสาย

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง น้อยคิดว่าห้องของนิตศับแคบไปหน่อย
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อนผู้ใช้ห้องสมุดที่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิตคิดว่าเสื้อของแม่ตัวใหญ่เกินไป
น้อยเตือนแม่ว่าอย่าไปหลงเชื่อคำพูดของสุคา

คำกริยา ดึง ตักเตือน ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการดึงผู้จัดการว่าโครงการของผู้จัดการยังมีข้อบกพร่องอีกหลายอย่าง
อาจารย์ตักเตือนนักศึกษาที่แสดงกิริยาไม่สุภาพ

คำกริยา คำறி ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร แต่มี
ข้อยกเว้นในบางกรณี เช่น เรื่องที่มีผลกระทบต่อประชาชนทั่ว ๆ ไป ในกรณีนี้อาจ
จะใช้ได้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะต่ำกว่าผู้รับสารได้

ตัวอย่าง ประชาชนคำறிการบริหารงานของรัฐบาล

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ติ คำறி ดึง เตือน ตักเตือน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง
และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิตคิดว่าน้อยทำกับข้าวไม่อร่อย
สุคาคำறிลูกสะใภ้ที่แสดงกิริยาไม่ดีกับญาติ ๆ ของเธอ
คุณตาติงพ่อว่าในการทำการค้าจะต้องมีความรอบคอบกว่านี้
แม่เตือนพ่อว่าไม่ควรใช้อารมณ์กับลูก ๆ
ป้าตักเตือนหลานชายที่ชอบไปวิ่งสูมเพื่อนที่ไม่ดี

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการคิดว่าผิดตัว เลิกกินไป
 ผู้บังคับบัญชาตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาที่บกพร่องต่อหน้าที่
 ผู้อำนวยการติงผู้จัดการว่าควรจะมีนโยบายรัดกุมกว่านี้
 ผู้จัดการเตือนว่าสมชายในอาทิตย์นี้สมชายมาทำงานสาย ๓ ครั้งแล้ว
 บรรณารักษ์ตักเตือนนักศึกษาที่ทำผิดระเบียบการใช้ห้องสมุด

๓.๑.๓ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารได้รับความรู้

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๔ คำ คือ สอน สั่งสอน บรรยาย

อบรม ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาให้ผู้รับสารได้รับความรู้

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม							
	ผู้ส่งสาร.		สาร		ผู้รับสาร		รหัสสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้	
	บุคคล	ผู้รับสาร	ความรู้เกี่ยวกับ	ความรู้เกี่ยวกับ	เจาะจง	ไม่	ชัด	เขียน	ผู้ส่ง	ผู้ส่ง	สนิท	ไม่สนิท	เป็น	กึ่ง
คำกริยา	บุคล	ผู้รับสาร	ความรู้เกี่ยวกับ	การปฏิบัติตน	เฉพาะ	ไม่			ผู้ส่ง	ผู้ส่ง	สนิท	ไม่สนิท	เป็น	กึ่ง
	ทั่วไป	ความรู้ทางวิชาการ	ความรู้เกี่ยวกับ	การปฏิบัติตน	คนเดียว	หลายคน	เจาะจง	ชัด	เขียน	ผู้ส่ง	ผู้ส่ง	สนิท	ไม่สนิท	เป็น
	สอน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	สั่งสอน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยาย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
อบรม	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

ในตารางที่ ๖ คำกริยา สอน สั่งสอน บรรยาย อบรม มีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา สอน สั่งสอน บรรยาย อบรม มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา สอน สั่งสอน อบรม ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป
และผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

คำกริยา บรรยาย ใช้กับผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง หลวงพ่อบรรยายธรรมะให้พุทธศาสนิกชนฟัง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา สอน ใช้กับสารที่เป็นความรู้ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ทั้งที่เป็น
ความรู้ทางวิชาการ ความรู้เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตน และความรู้ที่เป็นวิธีการต่าง ๆ

ตัวอย่าง แม่สอนนิคให้อ่านหนังสือ

พ่อสอนลูกให้เป็นคนดี

คำกริยา สั่งสอน ใช้กับสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตน

ตัวอย่าง พ่อสั่งสอนลูกไม่ให้กระทำความชั่ว

คำกริยา บรรยาย ใช้กับสารที่เป็นความรู้ทางวิชาการและความรู้เกี่ยวกับ
การประพฤติปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน

ตัวอย่าง อาจารย์บรรยายเรื่องการเมืองการปกครองให้นักศึกษาฟัง

คำกริยา อบรม ใช้กับสารที่เป็นความรู้ทางวิชาการที่มีการกำหนด
ระยะเวลาในการให้ความรู้ และความรู้เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตน

ตัวอย่าง วิทยากรอบรมการเพาะเห็ดฟางให้แก่ผู้สนใจ

เจ้าอาวาสอบรมเด็กวัดให้เห็นความชั่วของการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา สอน สั่งสอน อบรม ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร

ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา บรรยาย ใช้เฉพาะในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง หลวงพ่อบรรยายธรรมะให้ประชาชนฟัง

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา สอน สั่งสอน บรรยาย ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและ

วิธีเขียน

คำกริยา อบรม ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง พ่อแม่อบรมลูกให้เป็นคนดี

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา สอน สั่งสอน บรรยาย อบรม มีลักษณะทางความหมาย

เกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สอน ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ครูสอนนักเรียนให้หัดบวกเลข

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้ส่งสาร

ตัวอย่าง นิดสอนวิชาถักไหมพรมให้เพื่อน ๆ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง น้อยสอนพี่สาวทำดอกไม้ประดิษฐ์

คำกริยา สั่งสอน บรรยาย อบรม ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่า

ผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อสั่งสอนลูกชาย เรื่องการคบเพื่อน
 อาจารย์บรรยายเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศ
 เจ้าอาวาสอบรมเด็กวัดให้เห็นโทษของการทำความชั่ว

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สอน สั่งสอน อบรม ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง แม่สอนลูก ๆ ให้รู้จักช่วยตัวเอง
 พ่อสั่งสอนลูกให้เชื่อฟังผู้ใหญ่
 คุณตาอบรมหลาน ๆ ให้เป็นคนมีระเบียบวินัย

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง อาจารย์สอนวิธีถนอมอาหารให้นักเรียน
 ครูสั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นคนดี
 วิทยากรอบรมเรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้าให้แก่ผู้สนใจ

คำกริยา บรรยาย ใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง อาจารย์บรรยายวิชาประวัติศาสตร์ให้นักศึกษาฟัง

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา สอน สั่งสอน อบรม ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

- ตัวอย่าง   พ่อสอนลูกให้หัดอ่านหนังสือ
                    คุณตาสั่งสอนหลาน ๆ ให้ประพฤติตนเป็นคนดี
                    พ่ออบรมลูกให้อยู่ในระเบียบวินัย

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

- ตัวอย่าง   ผู้จัดการสอนงานให้พนักงานคนใหม่
                    พระสงฆ์สั่งสอนประชาชนให้ละจากอบายมุข
                    อาจารย์ใหญ่อบรมนักเรียน เรื่องการประพฤติปฏิบัติตน เป็นคนดี
- คำกริยา   บรรยาย   ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

- ตัวอย่าง   วิทยากรบรรยายความรู้ให้ผู้เข้าอบรมฟัง

๓.๑.๔ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารเข้าใจสาร
คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ แจกแจง ชี้แจง

อธิบาย ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาเอกเจตนาให้ผู้รับสารเข้าใจสาร

เขตที่	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม									
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้							
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	เรื่องราวที่ต้องให้รายละเอียด	ให้เหตุผล	วิธีการ อันต่อเนื่อง	เจาะจง	หลายคน	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การทำงาน	ไม่รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน	ทั้ง แบบแผน	
คำกริยา																				
แจกแจง	X		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ชี้แจง	X					X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
อธิบาย	X					X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ในตารางที่ ๗ คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย มีลักษณะทางความหมาย ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง

นิตแจกแจงรายละเอียดของเรื่องให้พ่อฟัง

นายกรัฐมนตรีชี้แจงกับผู้สื่อข่าวกรณีสับเปลี่ยนรัฐมนตรี

พ่ออธิบายวิธีผสมอาหารไก่ให้ลูก ๆ ฟัง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร

ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูด

และวิธีเขียน

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการ

สื่อสารต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา แจกแจง ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่มีรายละเอียด

ซึ่งสามารถแยกแยะออกมากล่าวถึงทีละส่วน

ตัวอย่าง

อาจารย์แจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับการลงทะเล เปียน

คำกริยา ชี้แจง ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่มีรายละเอียดหรือเหตุผล

ต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้รับสารหายข้องใจ และเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง

ตัวอย่าง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชี้แจงกับนักข่าวกรณีที่มีข่าว เรื่องความขัดแย้ง

คำกริยา อธิบาย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ
วิธีการหรือรายละเอียด เรื่องราวที่มีลำดับขั้นตอน

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ธนาคารอธิบายวิธีใช้เครื่อง ATM ให้ลูกค้าทราบ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
สังคมเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ทุกฐานะ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสาร
และผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง พ่อแจกแจงชนิดของกล้วยไม้ให้ลูก ๆ ฟัง

แม่ชี้แจงกับลูก ๆ ถึงเหตุผลที่จะให้ลูก ๆ ไปอยู่กับคุณปู่คุณย่า
นิคอธิบายวิธีทำขนมเค้กให้หน่อยฟัง

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง แม่บ้านของหอพักแจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ของหอพัก

ให้ผู้ที่จะเข้าพักทราบ

ผู้บัญชาการทหารบกชี้แจงกับผู้สื่อข่าวกรณีห้ามทหารพูด เรื่องการเมือง
วิทยากรอธิบายวิธีเพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ ให้ผู้เข้ารับการอบรมฟัง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา แจกแจง ชี้แจง อธิบาย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง
และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง แม่แจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้พ่อฟัง
พ่อชี้แจงกับลูก ๆ ถึงสาเหตุที่ต้องขายบ้าน
นิตอธิบายวิธีผสมอาหารไก่ให้น้อง ๆ ฟัง

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการแจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการขยายสาขาของบริษัทให้
ผู้อำนวยการทราบ
รัฐมนตรีชี้แจงกับผู้สื่อข่าวกรณีเอกชนบุกรุกป่าสงวน
วิทยากรอธิบายขั้นตอนการเลี้ยงกล้วยไม้ให้ผู้เข้าอบรมฟัง

๓.๑.๕ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารรู้ว่าตนตั้งใจจะ
ปฏิบัติดังที่กล่าวไว้กับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ สัญญา สาบาน
ปฏิญาณ ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำขยายอกเจตนาให้ผู้รับสารรู้ว่าตนตั้งใจจะปฏิบัติสิ่งที่กล่าวไว้

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม								
	ผู้ส่งสาร.			สาร			ผู้รับสาร				วิธีสื่อสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้				
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	เรื่องที่จะ ปฏิบัติ	เรื่องที่เป็น ความจริง	เรื่องเกี่ยวกับ ศีลธรรม	เจาะจง คนเดียว	เจาะจง หลายคน	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เท่ากับ ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	ไม่รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน
คำกริยา																			
สัญญา	X	X	X			X		X	X	X							X	X	
รายงาน	X	X	X	X		X		X	X	X							X	X	
ปฏิบัติ		X			X	X			X										X

ในตารางที่ ๘ คำกริยา สัญญา สาบาน ปฏิญาณ มีลักษณะทางความหมาย
ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา สัญญา สาบาน ปฏิญาณ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการ
สื่อสารเหมือนกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา สัญญา สาบาน ปฏิญาณ ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสาร
ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา สัญญา สาบาน ปฏิญาณ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการ
สื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา สัญญา สาบาน ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง นิดสัญญากับแม่ว่าจะต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้
สมชายสาบานว่าจะเลิกดื่มสุราตลอดชีวิต

คำกริยา ปฏิญาณ ใช้กับผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง ลูกเลือกปฏิญาณว่าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา สัญญา ใช้กับสารที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ที่ผู้รับสาร
ต้องการและผู้ส่งสารตั้งใจว่าจะปฏิบัติตาม

ตัวอย่าง สมชายสัญญากับแม่ว่าต่อไปนี้จะไม่ประพฤติตนเป็นคนดี

คำกริยา สาบาน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปที่ผู้ส่งสาร
ตั้งใจจะปฏิบัติหรือกล่าวอ้างว่าเป็นความจริง และถ้าผู้ส่งสารไม่ปฏิบัติตามที่ตนกล่าว
หรือสิ่งที่ตนกล่าวไม่เป็นความจริง ก็จะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือธรรมชาติลงโทษ

ตัวอย่าง นิดสาบานกับน้องว่าที่เธอเล่ามาทั้งหมดเป็นความจริง

คำกริยา ปฏิญาณ ใช้กับสารที่เป็นความตั้งใจของผู้ส่งสารในเรื่อง
ที่เกี่ยวกับหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา สัญญา ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและวิธีเขียน

ตัวอย่าง พ่อสัญญากับลูก ๆ ว่าจะพาไปเที่ยวงานวันเด็ก

สุดาเขียนหนังสือสัญญากับนิดาว่าจะนำเงินมาคืนภายใน ๒ เดือน

คำกริยา สาบาน ปฏิญาณ ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง พยานสาบานว่าจะให้การตามความเป็นจริง

ลูกเสือปฏิญาณว่า จะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา สัญญา สาบาน ปฏิญาณ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

สังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สัญญา สาบาน ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา ปฏิญาณ ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะต่ำกว่าผู้รับสารเท่านั้น

ตัวอย่าง ทหารปฏิบัติตนต่อผู้บัญชาการทหารสูงสุดในพิธีสวนสนาม

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สัญญา สาบาน ใช้ได้ทั้งในกรณีผู้ส่งสารและผู้รับสาร

มีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง พ่อสัญญากับนิดาว่าจะซื้อตุ๊กตามาฝาก

สามีสาบานกับภรรยาว่าถึงเธอตาย เขาก็จะไม่ยอมมีภรรยาใหม่

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง   เจ้านายสัญญากับลูกจ้างว่าปีใหม่นี้จะขึ้นเงินเดือนให้
                  นิตสาบานว่าจะให้การตามความเป็นจริง

                  คำกริยา ปฏิญาณ ใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่
                  ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง   ลูกเสือและเนตรนารีปฏิญาณตนในพิธีสวนสนาม

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

                  คำกริยา สัญญา ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มี
                  ลักษณะกึ่งแบบแผน

                  โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   สมชายสัญญากับนิคว่าจะรีบส่งผู้ใหญ่ม้าสู่ขอ

                  โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   ผู้จัดการสัญญากับพนักงานที่ชุมนุมประท้วงว่าจะไม่ถือเป็นการผิด

                  คำกริยา สาบาน ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง โอกาสที่มีลักษณะ
                  กึ่งแบบแผน และโอกาสที่เป็นแบบแผน

                  โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   สมชายสาบานกับแม่ว่าจะเลิกทำบาปตลอดชีวิต

                  โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   นักฟุตบอลไปสาบานที่วัดพระแก้วว่าถ้าล้มบอลขอให้ถูกฟ้าดินลงโทษ

                  โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง   พยานสาบานว่าจะให้การตามความเป็นจริง

ตัวอย่าง คำกริยา ปฏิญาณ ใช้เฉพาะในโอกาสที่เป็นแบบแผน
ทหารใหม่ปฏิญาณตนในวันกองทัพไทย

๓.๑.๖ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาแสดงไมตรีกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ ทัก ทักทาย ปราศรัย
ซึ่งมีลักษณะทางความหมาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาแสดง โมตรีกัมผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับกริยาสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสิ่งคอม								
	ผู้ส่งสาร.		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้					
	บุคคล ทั่วไป	ผู้รับสาร เฉพาะ	เรื่องเกี่ยวกับ ความเป็นผู้ เป็นเจ้าของ	เรื่องที่พูดเฉพาะ โอกาสสำคัญ	เจาะจง คนเดียว	หลายคน	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เท่ากับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิท สนม	ไม่รู้จัก การงาน	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบ แผน	
คำกริยา																			
ชัก	X		X		X		X						X			X			
ชักทาบ	X		X		X		X						X			X			
ปราศรัย		X		X															

ในตารางที่ ๔ คำกริยา ทัก ทักทาย ปราศรัย มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ทัก ทักทาย ปราศรัย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ทัก ทักทาย ปราศรัย ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา ทัก ทักทาย ปราศรัย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ทัก ทักทาย ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง น้อยทักนิดว่า วันนี้มาแต่เช้าเลยนะ

นิดทักทายเพื่อน ๆ ที่มาคอยรับ

คำกริยา ปราศรัย ใช้กับผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง ผู้สมัครผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครปราศรัยแก่ประชาชนที่ท้องสนามหลวง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ทัก ทักทาย ใช้กับสารที่เป็นถ้อยคำที่ใช้แสดงการทักทาย

เช่น สวัสดี และใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับทุกข์สุขหรือความเป็นอยู่ของผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิดทักเพื่อน ๆ ที่มาหาที่บ้าน

พ่อทักทายกับเพื่อน ๆ ที่มาเยี่ยมเยียน

คำกริยา ปราศรัย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารใช้เพื่อแสดง

ไมตรีจิตในโอกาสที่สำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ และวันสำคัญต่าง ๆ

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีปราศรัยแก่ประชาชนในวันขึ้นปีใหม่

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ทัก ทักทาย ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

ผู้รับสารที่เป็นบุคคลคนเดียว

ตัวอย่าง นิดทักน้องชายที่มา รอรับที่สถานีขนส่ง
น้อยทักทนายสุตาที่มาคอยรับที่สถานีรถไฟ

ผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง นิดทักทนายเพื่อน ๆ ที่มาในงานแต่งงานของเธอ
นายกรัฐมนตรีทักทนายชาวบ้านที่มา รอต้อนรับ

คำกริยา ปราศรัย ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคลหลายคน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีปราศรัยกับผู้ใช้แรงงานในวันแรงงาน

ข) ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ทัก ทักทาย ปราศรัย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ทัก ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง คุณยายทักนิตว่าวันนี้มาหายายแต่เช้า เลยนะ

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิดทักสุตาว่าสบายดีหรือไม่ได้พบกันตั้งนาน

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง น้อยทักคุณยายว่าไปไหนมา

คำกริยา ทักทาย ปราศรัย ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสารและผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีทักทายแขกที่มาในงาน
รัฐมนตรีมหาดไทยปราศรัยแก่ชาวบ้านที่ประสบอุทกภัย

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชายทักทายเพื่อน ๆ ที่มาคอยรับ
ผู้สมัคร ส.ส ปราศรัยแก่ประชาชนที่ท้องสนามหลวง

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ทัก ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดทักพี่ ๆ ที่มารอรับ

คำกริยา ทักทาย ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดทักทายเพื่อน ๆ ที่มาส่งเธอ ไปต่างประเทศ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีทักทายคณะ รัฐมนตรีที่มาต้อนรับที่สนามบิน

คำกริยา ปราศรัย ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนม แต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ส.ส. ปราศรัยแก่ประชาชนที่ท้องสนามหลวง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ทัก ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดทักญาติ ๆ ที่มาเยี่ยมเยียน

คำกริยา ทักทาย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะ

กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดทักทายกับเพื่อนที่มาในงาน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการทักทายพนักงานที่มาต้อนรับ

คำกริยา ปราศรัย ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน และโอกาส

ที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครปราศรัยแก่ประชาชน

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้แทนประเทศไทยปราศรัยต่อที่ประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติ

๓.๑.๗ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนากล่าวโทษบุคคลที่กระทำ

สิ่งที่ไม่ดี

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ กล่าวหา โทษ

ฟ้อง ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ในตารางที่ ๑๐ คำกริยา กล่าวหา โทษ ฟ้อง มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา กล่าวหา โทษ ฟ้อง มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา กล่าวหา โทษ ฟ้อง ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา กล่าวหา โทษ ฟ้อง ใช้วิธีสื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา กล่าวหา โทษ ฟ้อง มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา กล่าวหา โทษ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป ตัวอย่าง น้อยกล่าวหาสมชายว่ายักยอกเงินของธนาคาร
ผิดโทษที่สาวว่าเป็นต้นเหตุให้พ่อกับแม่ทะเลาะกัน

คำกริยา ฟ้อง ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไปและผู้ปฏิบัติหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง ผิดฟ้องแม่ว่าถูกพี่ ๆ รังแก

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติหน้าที่

ตัวอย่าง ยัยการฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาล

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา กล่าวหา ใช้กับสารที่แสดงความผิดของผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารระบุว่าผู้รับสารเป็นผู้กระทำความผิด

ตัวอย่าง ผู้จัดการกล่าวหาสมชายว่าขโมยเงินของบริษัท

คำกริยา โทษ ใช้กับสารที่แสดงความผิดของผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารระบุว่าผู้รับสารเป็นต้นเหตุของเรื่องที่เป็นความผิดหรือเป็นต้นเหตุให้เกิดเรื่องที่ไม่ดีขึ้น

ตัวอย่าง นิทโทษน้อยว่าเป็นคนทำแจกันของคุณพ่อแตก

คำกริยา ฟ้อง ใช้กับการที่แสดงว่าผู้ส่งสารต้องการกล่าวโทษบุคคลอื่นที่กระทำสิ่งที่ไม่ดีกับผู้ส่งสาร และผู้รับสารมีอำนาจที่จะจัดการลงโทษได้

ตัวอย่าง นิทฟ้องพี่ชายว่าถูกอันธพาลลวนลาม

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา กล่าวหา โทษ ฟ้อง มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา กล่าวหา ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา โทษ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับทุกฐานะในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

คำกริยา โทษ ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร และผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร ในกรณีที่ผู้ส่งสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อโทษลูก ๆ ว่าเป็นต้นเหตุทำให้แม่อารมณ์เสีย

เจ้านายโทษลูกน้องว่าทำงานล่าช้า

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง   นิคโทษเพื่อน ๆ ว่าเป็นต้นเหตุให้เธอถูกครุฑ
สมชายโทษเพื่อน ๆ ว่าเป็นต้นเหตุให้เขาถูกเจ้านายตำหนิ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   น้อยโทษพี่ชายว่าเป็นคนยุแหย่ให้แม่เกลียดเธอ

คำกริยา   ฟ้อง   ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะในกรณีที่
ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

คำกริยา   ฟ้อง   ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะต่ำกว่าผู้รับสารในกรณีที่
ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   สุดาฟ้องลูกชายว่าภรรยาของเขาแสดงกิริยาไม่ดีกับเธอ

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง   สุดาฟ้องสามีว่าถูกญาติ ๆ ของสามีกลั่นแกล้ง

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   น้อยฟ้องแม่ว่าถูกพี่ ๆ รังแก
นิตฟ้องเจ้านายว่าสมชายหลบเลี้ยงงาน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา   กล่าวหา   ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนม
แต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   นายกรัฐมนตรีอิสราเอลกล่าวหาชาวปาเลสไตน์ว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบ

คำกริยา โทษ ฟ้อง ใช้ได้ทั้งในกรณีและผู้ส่งสารและผู้รับสาร
มีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   นิดโทษน้อง ๆ ว่าเป็นต้นเหตุให้เธอถูกแม่ดู
น้อยฟ้องพี่ชายว่าถูกอันธพาลที่หน้าปากซอยขูดฉูดฉวนฉวน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   หัวหน้าแผนกโทษลูกน้องว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท
หัวหน้าคนงานฟ้องผู้จัดการว่าคนงานบางคนมีวสุมกัน เล่นการพนัน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา กล่าวหา ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   ผู้จัดการกล่าวหาสมชายว่าขี้กยอกเงินของธนาคาร

คำกริยา โทษ ฟ้อง ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะเป็นกันเอง

และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   น้อยโทษนิดว่าเป็นต้นเหตุให้คุณยายป่วย
เพื่อนบ้านฟ้องนิดว่าลูก ๆ ของนิดทำคอมพิวเตอร์ที่บ้านแตก

ตัวอย่าง   โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

เจ้านายโทษลูกน้องว่าทำงานล่าช้า
ช่วยการฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาล

๓.๑.๘ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาไม่ให้ผู้รับสารลืม

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ กำชับ เตือน ย้ำ

ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาเอกเจตนาไม่ได้รับสารสัมพันธ์

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสารสัมพันธ์										โอกาสที่ใช้				
	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร					ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับผู้รับสาร					เป็น ตนเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน		
	ผู้ส่งสาร.		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ความสัมพันธ์						
	บุคคล ทั่วไป	เรื่อง ทั่วไป	เรื่อง สำคัญ	เรื่องที่ยัง ไม่ยุติ	เจาะจง คนเดียว	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	เป็น ตนเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน	
คำกริยา															
กำชับ	X		X		X	X							X	X	X
เตือน	X			X	X	X		X					X	X	X
ย้ำ	X				X	X							X	X	X

ในตารางที่ ๑๑ คำกริยา กำชับ เตือน ย้ำ มีลักษณะทางความหมาย ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา กำชับ เตือน ย้ำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา กำชับ เตือน ย้ำ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา กำชับ เตือน ย้ำ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร

ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา กำชับ เตือน ย้ำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา กำชับ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ส่งสารไม่ต้องการให้ผู้รับสารลืม

ตัวอย่าง แม่กำชับลูก ๆ ไม่ให้บอกเรื่องนี้กับพ่อ

คำกริยา เตือน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้รับสารรู้แล้ว แต่ยังมีได้ปฏิบัติ ผู้ส่งสารจึงแจ้งเรื่องราวนั้น ๆ ให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง หรือผู้รับสารรู้เรื่องราวนั้น ๆ มานานแล้วและผู้ส่งสารเกรงว่าผู้รับสารจะลืมจึงแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

ตัวอย่าง ครูเตือนนักเรียนให้ส่งรายงานให้ตรงตามเวลาที่กำหนด

คำกริยา ย้ำ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ที่ผู้รับสารรู้แล้ว แต่ผู้ส่งสารแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่งเป็นการกล่าวซ้ำใจความที่สำคัญของเรื่องนั้น ๆ

ตัวอย่าง ครูย้ำกับนักเรียนว่าทุกคนจะต้องอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา คำชบ ย้ำ ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง

แม่กำชับลูก ๆ ว่าเลิกเรียนแล้วให้ทุกคนรีบกลับบ้าน

เจ้านายย้ำกับสมชายว่างานชิ้นนี้สำคัญมากให้ตั้งใจทำเป็นพิเศษ

คำกริยา เตือน ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและวิธีเขียน

ตัวอย่าง

นิคเตือนน้องว่าใกล้สอบแล้วให้รีบดูหนังสือ

นิคเขียนจดหมายเตือนน้องให้กลับมาสอบกลางภาคในวันศุกร์หน้า

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา คำชบ เตือน ย้ำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คำชบ เตือน ย้ำ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและ

ผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา คำชบ เตือน ย้ำ ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง

และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

คำกริยา คำชบ เตือน ย้ำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คำชบ ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสารและผู้ส่งสาร

ที่มีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง

เจ้าอาวาสกำชับเด็กวัดไม่ให้ตีระฆังเล่น

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง   นิคกำซบเพื่อให้มาถึงสถานีรถไฟก่อนแปดโมงเช้า

คำกริยา   เตือน   ย้ำ   ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๓.๑.๔ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารคลายความกลัว

ความวิตกกังวล   ความเศร้าโศก

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ   ปลอบ   ปลอบโยน

ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนา ให้ผู้รับสารกลายความกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศก

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับกริยาบอกเจตนา						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับส่งต่อ										
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์			โอกาสที่ใช้		
	บุคคลทั่วไป	ผู้ใกล้ชิด	เรื่องที่ทำให้ผู้รับสารกลายความกลัว วิตกกังวล เศร้าโศก	เจาะจง	ไม่เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่งสารสูงกว่าผู้รับสาร	ผู้ส่งสารเสมอกับผู้รับสาร	ผู้ส่งสารต่ำกว่าผู้รับสาร	สนิทสนม	ไม่สนิทสนม	ไม่รู้จัก	กันเอง	เป็น	กึ่ง	แบบแผน
คำกริยา																	
ปลอบ	X		X	X		X		X		X				X			
ปลอบโยน	X		X	X		X								X			

ในตารางที่ ๑๒ คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน มีลักษณะทางความหมาย ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป
ตัวอย่าง นิดปล่อยน้อง ๆ ให้คลายความวิตกกังวลเรื่องอาการป่วยของแม่
ยายปล่อยโยนหลาน ๆ ให้คลายความเศร้าโศก

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่
ผู้ส่งสารนำมาพูด เพื่อให้ผู้รับสารคลายความกังวล ความวิตกกังวล ความเศร้าโศก

ตัวอย่าง นิดปล่อยน้อง ๆ ว่าพ่อคงจะไม่ใช่อะไรมาก
ยายปล่อยโยนนิดว่าไม่ต้องกังวลเรื่องการเรียนยายจะส่งเสียให้นิดเรียนเอง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

ตัวอย่าง นิดปล่อยแม่ว่า พ่อคงจะไม่ใช่อะไรมาก
ตาปล่อยโยนหลานว่าอีกไม่ช้าแม่ของหลาน ๆ ก็จะมา

ครูปล่อยนักเรียนว่าไม่ต้องกลัว คณิตศาสตร์ไม่เจ็บหรอก
ยายปล่อยโยนหลาน ๆ ให้คลายความหวาดกลัว

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน ใช้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีความสัมพันธ์สนิทสนมกัน

ตัวอย่าง นิดปล่อยน้อง ๆ ให้หายหวาดกลัวเสียงฟ้าร้อง

พ่อปล่อยโยนนิดให้คลายความกังวลเรื่องผลการสอบ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดปล่อยแม่ให้คลายกังวลเรื่องอาการป่วยของคุณยาย

แม่ปล่อยโยนลูก ๆ ให้หายหวาดกลัวเสียงฟ้าร้อง

คำกริยา ปล่อย ปล่อยโยน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ปล่อย ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง แม่ปล่อยลูก ๆ ให้คลายความวิตกกังวล

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิดปล่อยเพื่อน ๆ ให้คลายความกังวลเรื่องผลการสอบ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง น้อยปล่อยแม่ให้คลายความกังวลเรื่องอาการป่วยของพ่อ

คำกริยา ปล่อยโยน ใช้เฉพาะเมื่อผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง คุณตาคุณยายปล่อยโยนหลาน ๆ ให้คลายความเศร้าโศกที่ต้องสูญเสียแม่

๓.๑.๑๐ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาตอบคำถามหรือตอบปัญหาต่าง ๆ

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ ตอบ เฉลย ซึ่งมีลักษณะ
ทางความหมายดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๓ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาตอบคำถามหรือตอบปัญหาต่าง ๆ

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม									
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้		
	บุคคลทั่วไป	ผู้รับสารตามที่	คำตอบทั่วไป	คำตอบที่ถูกต้อง	เจาะจง	ไม่เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่งสารดีกว่าผู้รับ	ผู้รับสารดีกว่าผู้ส่ง	เสมอกับผู้รับ	สนิทสนม	ไม่รู้จักกัน	เป็นของตนเอง	กึ่งแบบแผน	แบบแผน
ตอบ	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	
เฉลย	X	X		X	X		X	X				X	X	X	X	

ในตารางที่ ๑๓ คำกริยา ตอบ เฉลย มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ตอบ เฉลย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ตอบ เฉลย ใช้ได้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป
และปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง   พ่อบอกคำถามของลูก ๆ
                  คุณตาเฉลยคำตอบของปริศนาให้หลาน ๆ ฟัง

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง   ประชาสัมพันธ์ตอบคำถามของผู้ที่มาติดต่องาน
                  ครูเฉลยข้อสอบให้นักเรียนทราบ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ตอบ เฉลย ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ตอบ เฉลย ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและวิธีเขียน

คำกริยา ตอบ เฉลย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ตอบ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการให้คำตอบ
ซึ่งอาจเป็นคำตอบที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของผู้ส่งสารก็ได้

ตัวอย่าง   แม่ตอบปัญหาที่ลูก ๆ ถาม

คำกริยา เฉลย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการให้คำตอบ
ที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง พ่อเฉลยคำตอบปัญหาเขาวัวให้นิศทราบ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ตอบ เฉลย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน
เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ตอบ เฉลย ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา ตอบ เฉลย มีลักษณะความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกัน

ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ตอบ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์
สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงานและในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร
ไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง แม่ตอบคำถามของลูก ๆ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีตอบคำถามของผู้สื่อข่าว

ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง น้อยตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีเดินทางไปที่ongsanamหลวงของผู้หญิงคนหนึ่ง

คำกริยา เฉลย ใช้ได้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์
สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์นิทสนม

ตัวอย่าง พี่เฉลยคำตอบปริศนาให้น้อง ๆ ฟัง

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง อาจารย์เฉลยข้อสอบให้นักศึกษาฟัง

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ตอบ ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง โอกาสที่มีลักษณะ

กึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง น้อยตอบคำถามของเพื่อน ๆ

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง นิดตอบคำถามของกรรมการสอบ

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำกริยา เฉลย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะ

กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดเฉลยคำตอบให้แม่ฟัง

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง พิธีกรเฉลยคำตอบให้ผู้แข่งขันตอบปัญหาได้ทราบ

๓.๑.๑๑ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาแลกเปลี่ยนสารกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ คุย สนทนา ซึ่งมี

ลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาแลกเปลี่ยนสารกับผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม												
	ผู้ส่งสาร.		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		สถานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้					
	บุคคล	ปฏิบัติตามตามหน้าที่	เรื่องทั่วไป	เรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่การงาน	เจาะจง	ไม่เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่งสูงกว่าผู้รับ	ผู้ส่งเสมอกับผู้รับ	ผู้ส่งต่ำกว่าผู้รับ	สนิทสนม	ไม่สนิทสนม	หน้าที่การงาน	ไม่รู้จัก	เป็นกันเอง	กึ่งแบบแผน	แบบแผน	
คำกริยา																			
ดู	X		X		X	X	X												
สนทนา	X			X	X	X	X									X			X

ในตารางที่ ๑๔ คำกริยา คอย สนทนา มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา คอย สนทนา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา คอย สนทนา ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา คอย สนทนา ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น

บุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา คอย สนทนา ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา คอย สนทนา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

ต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา คอย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวทั่ว ๆ ไป ที่ผู้ส่งสาร และผู้รับสารนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือทัศนคติกัน

ตัวอย่าง นิทคุยกับเพื่อน เรื่องการเลือกตั้งผู้ว่า ก.ท.ม.

คำกริยา สนทนา ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่เป็นงานเป็นการ และค่อนข้างจะสำคัญหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง นิทสนทนากับผู้เชี่ยวชาญ เรื่องการเลี้ยงกล้วยไม้

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา คอย สนทนา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน

เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คอย สนทนา ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา คอย สนทนา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคัมต่างกัน

ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คอย ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง พ่อคอยกับแม่ เรื่องอนาคตของลูก ๆ

คำกริยา สนทนา ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนม

แต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้บัญชาการทหารบกสนทนากับผู้บัญชาการกองกำลังภาคตะวันตกของสหรัฐ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา คอย ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดคอยกับน้อย เรื่องรายงานที่อาจารย์สั่งให้ทำ

คำกริยา สนทนา ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีสนทนากับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา เรื่องเกี่ยวกับปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา

๓.๑.๑๒ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาโต้ตอบคำว่าโทษหรือ

คำว่ากล่าวของผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ เถียง ย้อน ซึ่งมี

ลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาโต้ตอบคำกล่าวโทษหรือคำกล่าวอ้างของผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสิ่งคง					
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้		
	บุคคล ทั่วไป	ใช้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	เรื่องที่ต้องการ โต้ตอบผู้รับสาร	เรื่องที่ต้องการ ยืนยันวัตถุประสงค์	เจาะจง คนเดียว	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การทำงาน	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน
คำกริยา	x		x		x		x		x		x		x		x	
	x			x	x				x							

ในตารางที่ ๑๕ คำกริยา เที่ยง ย้อน มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา เที่ยง ย้อน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา เที่ยง ย้อน ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา เที่ยง ย้อน ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา เที่ยง ย้อน ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา เที่ยง ย้อน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา เที่ยง ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารใช้ได้ตอบ
คำกล่าวโทษของผู้รับสาร หรือใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการยืนยันว่าสิ่ง
ที่ตนคิดหรือกระทำนั้นถูกต้องแล้ว

ตัวอย่าง นิด เที่ยง พ้อว่า เธอไม่ได้เป็นคนทำแจกันแตก

นิด เที่ยง น้อยว่ารถยนต์เป็นสิ่งจำเป็น ไม่ใช่สิ่งฟุ่มเฟือย

คำกริยา ย้อน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารใช้ได้ตอบ
คำพูดว่ากล่าวติเตียนของผู้รับสาร โดยกล่าวว่า ผู้รับสารก็มีลักษณะหรือการกระทำที่
น่าตำหนิเช่นกัน

ตัวอย่าง นิด ย้อน พี่ชายว่าดีแต่ว่าคนอื่น ไม่ดูตัวเอง

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา เที่ยง ย้อน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน

ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา เที่ยง ย้อน ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา เที่ยง ย้อน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

คำกริยา เที่ยง ย้อน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา เที่ยง ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงานและในกรณีที่ไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิด เที่ยง พี่สาวว่า เธอไม่ได้ เป็นคนทำ เลื่อของพี่สาวขาด

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง แม่ค้า เที่ยง ตำรวจว่า ไม่ได้วางของ เกะกะทางเท้า

ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง สูดฯ เที่ยงว่า เธอไม่ผิด ผู้ชายคนนี้ รุ่งตัดหน้ารถของเธอ

คำกริยา ย้อน ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิด ย้อน พี่ชายว่า ดีแต่ว่าคนอื่น ไม่ดูตัวเอง

๓.๑.๑๓ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้แนวทางหรือช่องทางแก่

ผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ แนะนำ แนะนำ ซึ่งมี

ลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๖ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาให้แนวทางหรือช่องทางแก่ผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับผู้รับสาร				โอกาสที่ใช้		
	ผู้รับสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร				ความสัมพันธ์		เป็น ตัวเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน
	บุคคล ทั่วไป	ผู้รับสาร ตาม หน้าที่	แนวทาง คร่าว ๆ	แนวทาง อย่างละเอียด	เจาะจง	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	กับ ผู้อื่น			
															คน เดียว	หลายคน	
คำแนะนำ	X		X		X		X			X		X			X		
แนะนำ	X			X		X				X					X		

ในตารางที่ ๑๖ คำกริยา แนะ แนะนำ มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา แนะ แนะนำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา แนะ แนะนำ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียว และหลายคน

ตัวอย่าง น้อยแนะนำดิฉันให้ไปเรียนทำขนม
แพทย์แนะนำดิฉันให้ออกกำลังกายเป็นประจำ

ดิฉันแนะนำเพื่อน ๆ ให้ไปขอความช่วยเหลือจากอาจารย์
อาจารย์แนะนำนักศึกษาให้ไปค้นคว้าจากหอสมุดแห่งชาติ

คำกริยา แนะ แนะนำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา แนะ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง แม่แนะนำดิฉันให้ไปปรึกษาพ่อ

คำกริยา แนะ แนะนำ ใช้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไปและ
ผู้ที่ปฏิบัติตามหน้าที่ และจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้หรือความชำนาญในเรื่องนั้น เป็นอย่างดี

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง สมชายแนะนำดิฉันให้พาแม่ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง แพทย์แนะนำสมชายให้เลิกสูบบุหรี่

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการให้แนวทางหรือช่องทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร เป็นการให้แนวทางหรือช่องทางเพียงคร่าว ๆ

ตัวอย่าง นิดแนะนำให้หาแมวมมาเลี้ยง

คำกริยา แนะนำ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการให้แนวทางหรือช่องทางที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่การเกษตรแนะนำชาวบ้านให้ใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยวิทยาศาสตร์

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง แม่แนะนำว่าพืชมุงกระดาดขายก็ได้

คำกริยา แนะนำ ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและวิธีเขียน

ตัวอย่าง อาจารย์แนะนำนิสิตให้เรียนแพทย์

ผู้เชี่ยวชาญการประมงเขียนหนังสือแนะนำเรื่องการเพาะพันธุ์ปลา

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา แนะนำ แนะนำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา แนะนำ แนะนำ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา แนะนำ แนะนำ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกัน

ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง สุกาแนะนำสามีให้ไปขอความช่วยเหลือจากเจ้านาย

คำกริยา แนะนำ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่กา รงานและผู้ที่ไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง คุณลุงแนะนำน้องชายให้เลี้ยงสัตว์แทนการทํานา

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่กา รงาน

ตัวอย่าง เกษตรตำบลแนะนำชาวบ้านให้ปลูกพืชหมุนเวียน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง นิดแนะนำผู้หญิงที่ถูกล้วงกระเป๋ าให้ไปแจ้งตำรวจ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้เฉพาะในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง พ่อแนะนำให้ไปอ่านหนังสือมาก ๆ

คำกริยา แนะนำ ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มี

ลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดแนะนำน้อยให้ไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาล

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ เกษตรกรให้เลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการปลูกพืช

๓.๑.๑๔ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารได้รับสารที่

ไม่เป็นความจริง

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนา นี้ มี ๒ คำ คือ โกหก ปด ซึ่งมี

ลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๗ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาเอกเจตนาให้ผู้รับสารรับสารที่ไม่เป็นความจริง

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม							
	ผู้ส่งสาร.		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้					
	บุคคล ทั่วไป	ผู้รับสาร เฉพาะที่	เรื่องที่ได้ ประโยชน์	เรื่องที่ ไม่ได้รับประโยชน์	เจาะจง คนเดียว	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิท สนม	เป็น กันเอง	เป็น กันเอง	แบบ แผน	แบบ แผน	
ไตรภาค	X		X		X		X	X	X	X	X	X			X	X		
ปท	X		X	X	X		X		X	X	X	X			X	X		

ในตารางที่ ๑๗ คำกริยา โทหก ปด มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา โทหก ปด มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา โทหก ปด ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา โทหก ปด ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา โทหก ปด มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกัน
ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา โทหก* ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ไม่เป็นความจริง
ซึ่งผู้ส่งสารได้ผลประโยชน์จากเรื่องนั้น ๆ

ตัวอย่าง สมชายโทหกคิดว่าเขายังไม่มีภรรยา

นิคโทหกเพื่อน ๆ ว่าเธอทำเงินหาย

คำกริยา ปด ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ไม่เป็นความจริง
ซึ่งผู้ส่งสารอาจจะได้หรือไม่ได้ผลประโยชน์จากเรื่องนั้น ๆ

ตัวอย่าง พ่อปดลูกว่าหายป่วยและกลับไปทำงานได้แล้ว

นิคปดแม่ว่าเธอไม่ได้เป็นอะไร

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา โทหก ใช้สื่อสารได้ทั้งวิธีพูดและวิธีเขียน

* เป็นคำไม่สุภาพ

ตัวอย่าง สมชายโกทกภรรยาว่าผู้จัดการสั่งให้ไปทำงานต่างจังหวัด
สมชายเขียนจดหมายโกทกพ่อแม่ว่าต้องการเงิน ๕๐๐ บาท เพื่อนำมา
ซื้อหนังสือ

คำกริยา ปด ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง นิดปดแม่ว่าจะไปท่องหนังสือที่บ้านเพื่อน

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา โกทก ปด มีลักษณะความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา โกทก ปด ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา โกทก ปด ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร

มีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง สมชายโกทกป้าว่าจะไปทำงานต่างจังหวัด

นิดปดแม่ว่า เธอหายป่วยแล้ว

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง สมชายโกทกเจ้านายว่ามีความจำเป็นต้องใช้เงินรักษาแม่

เลขานุการปดผู้จัดการว่าปฏิบัติตามคำสั่งเรียบร้อยแล้ว

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา โกทก ปด ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มี

ลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   น้อยโกหกน้องว่าแม่ไม่อนุญาตให้ไปดูหนัง
 พ่อปลูก ๆ ว่าแม่ไปธุระที่บ้านคุณยาย

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   สมชายโกหกตำรวจว่าถูกคนร้ายปล้นเงินของบริษัท
 ผู้จัดการปลดผู้อำนวยการว่าสั่งให้จัดสวัสดิการให้พนักงานแล้ว

๓.๑.๑๕ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาขอความคิดเห็น หรือร่วมกัน
 แสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ   ปรึกษา   ทาหรือ
 ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๘ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาเอกเจตนาของความคิดเห็นหรือร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับผู้ใช้สสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับกาลสื่อสาร						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม								
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้		
	บุคคล ผู้ไป	ผู้ประสงค์ ตาม หน้าที่	เรื่องที่ต้องการ ขอความคิดเห็น	เรื่องที่ร่วมกัน แสดงความคิดเห็น	เจาะจง คนเดียว	ไม่ เฉพาะคน	พูด	เขียน	ผู้ส่ง ผู้รับ	ผู้ส่ง ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	ไม่ รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน
คำกริยา															
ปรึกษา	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	
หารือ	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	

ในตารางที่ ๑๘ คำกริยา พิธีกรรม หรือ มีลักษณะทางความหมาย
ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา พิธีกรรม หรือ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา พิธีกรรม หรือ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา พิธีกรรม หรือ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา พิธีกรรม หรือ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับสาร

คำกริยา พิธีกรรม ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการ
ขอความคิดเห็นหรือร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้รับสาร ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำอย่างใด
อย่างหนึ่ง

ตัวอย่าง สุดาปรึกษาทนายเรื่องที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากบริษัท
นิติปรึกษากับน้องว่าจะซื้ออะไรเป็นของขวัญให้แม่

คำกริยา หรือ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร
ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ

ตัวอย่าง คณะรัฐมนตรีหารือกันเรื่องแก้ปัญหาค่าเช่าตุลย์การค้า

๒) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา   ปรึกษา   ใช้สื่อสารได้ทั้งวิธีพูดและวิธีเขียน

ตัวอย่าง   นิดปรึกษาแพทย์เรื่องอาการป่วยของเธอ
 นิดเขียนจดหมายปรึกษาพ่อแม่ เรื่องที่มีคนมาชวนไปทำงานต่างประเทศ

คำกริยา   ทาหรือ   ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง   คณะกรรมการทาหรือกันเรื่องการจัดงานวันเกิด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา   ปรึกษา   ทาหรือ   มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา   ปรึกษา   ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   พ่อปรึกษากับลูก ๆ เรื่องการจัดงานศพของแม่

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง   น้องปรึกษากับเพื่อน ๆ เรื่องการจัดงานวันปีใหม่

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   นิดปรึกษาอาจารย์ว่าจะเรียนต่อในสาขาใดจึงจะเหมาะสม

คำกริยา   ทาหรือ   ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง   นายกรัฐมนตรีไทยและกัมพูชาทาหรือกันเรื่องปัญหาชายแดน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา   ปรักษา   ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   นิค ปรักษากับแม่ เรื่องที่จะไป เรียนต่อที่อังกฤษ

ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง   สมชายปรักษาทนาย เรื่องที่ถูกนิคฟ้อง เรียกค่าเสียหาย

คำกริยา   หาหรือ   ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง   ประธานาธิบดีสหรัฐและโซเวียตหาหรือกัน เรื่องการลดอาวุธนิวเคลียร์

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา   ปรักษา   ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะ
กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   นิคปรักษากับน้องว่าปีใหม่นี้จะ ไปเที่ยวที่ไหนดี

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   ผู้บัญชาการทหารบกปรักษาข้อราชการกับนายกรัฐมนตรื

คำกริยา   หาหรือ   ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   คณะ รัฐมนตรีหาหรือกัน เรื่องการแต่งตั้งปลัดกร รุงเทมมหานคร

๓.๑.๑๖ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารระวังตัว

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ เตือน ทัก

ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔. ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาให้ผู้รับสารระวังตัว

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม					
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		ข้อสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคลทั่วไป	ผู้ปฏิบัติตามหน้าที่	เรื่องไม่ชัดเจน	เรื่องสุขภาพหรือสิ่งผิดปกติ	เจาะจง	ไม่เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่งสูงกว่าผู้รับ	ผู้ส่งต่ำกว่าผู้รับ	สนิทสนม	ไม่สนิทสนม	เป็นกันเอง	กึ่งเป็นกันเอง	แบบแผน	
คำกริยา																
เตือน	X		X			X		X	X	X	X	X		X		X
หัก	X			X		X		X	X	X	X	X		X		X

ในตารางที่ ๑๘ คำกริยา เตือน ทัก มีลักษณะทางความหมาย
ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา เตือน ทัก มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา เตือน ทัก ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

คำกริยา เตือน ทัก มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา เตือน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องไม่ดี ซึ่งผู้ส่งสารคาดว่า
อาจจะเกิดขึ้นกับผู้รับสาร ดังนั้นผู้ส่งสารจึงบอกล่วงหน้าเพื่อให้ผู้รับสารระวังตัว

ตัวอย่าง แม้เตือนนิคิดว่าสมชายเป็นคนกะล่อนให้นิตรระวังตัวให้ดี

คำกริยา ทัก ใช้กับสารที่เป็นเรื่องไม่ดี เกี่ยวกับสุขภาพหรือ
สิ่งผิดปรกติที่เกิดขึ้นกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง แม่ทักนิคิดว่าหน้าบวม

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา เตือน ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียว
และหลายคน

ตัวอย่าง นิเตือนน้อยให้ระวังผู้จัดการ เพราะเขาเป็นคนเจ้าชู้
เจ้าหน้าที่กรมอุตุฯ เตือนประชาชนให้ระวังน้ำท่วมฉับพลัน

คำกริยา ทัก ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคลคนเดียว

ตัวอย่าง หลวงพ่อทักสมชายว่ากำลังจะมีเคราะห์ให้ระวังตัว

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา เตือน ใช้สื่อสารได้ทั้งวิธีพูดและวิธีเขียน

ตัวอย่าง

นิตเตือนแม่ว่าระวังจะถูกเพื่อนบ้านหลอก

นิตเขียนจดหมายเตือนสมชายให้ระวังตัว เพราะมีคนคิดลอบทำร้าย

คำกริยา ทัก ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง

หมอบูทักว่านิตกำลังดวงไม่ดี ให้ระวังตัว

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา เตือน ทัก มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน

ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา เตือน ทัก ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา เตือน ทัก ใช้ได้ทั้งในกรณีผู้ส่งสารและผู้รับสาร

มีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

คำกริยา เตือน ทัก มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกัน

เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา เตือน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะ

กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง

พ่อเตือนแม่ให้ระวังคนแปลกหน้าที่นำของมาขายตามบ้าน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่กรมอุตสาหกรรมเตือนชาวประมงให้ระวังพายุใต้ฝุ่นที่อาจเกิดขึ้นในระยะนี้

คำกริยา ทัก ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง

คุณยายทักนิตว่าผอมมากเกินไปแล้ว

๓.๑.๑๗ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารทั้ง ๒ ฝ่าย
 คินตีหรือปรองดองกัน

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ ไกล่เกลี่ย ซึ่งมี
 ลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ไกล่เกลี่ย มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
 การสื่อสารดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ไกล่เกลี่ย ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็น
 บุคคลทั่วไปและผู้ปฏิบัติตามหน้าที่ ซึ่งอยู่ในฐานะคนกลางที่จะทำหน้าที่สื่อสารให้ผู้รับสาร
 คินตีหรือปรองดองกัน

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง แม่ไกล่เกลี่ยลูก ๆ ให้คินตีกัน

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง นายอำเภอไกล่เกลี่ยสองสามีภรรยาให้คินตีกัน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ไกล่เกลี่ย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่
 ผู้ส่งสารนำมาชี้พูดโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น หว่านล้อม จูงใจ ชี้แนะและอื่น ๆ

ตัวอย่าง ตำรวจไกล่เกลี่ยคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่ายให้ปรองดองกัน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ไกล่เกลี่ย ใช้ในกรณีที่มีบุคคล ๒ คน
 หรือ ๒ ฝ่าย เกิดกรณีพิพาทกัน ดังนั้นคำกริยานี้จึงใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารที่เป็นบุคคล
 หลายคน

ตัวอย่าง คุณปู่ใกล้เกลียดนิคและน้อยให้คืนดีกัน

๔) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ใกล้เกลียด ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ใกล้เกลียด มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

สังคมดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ใกล้เกลียด ใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้ส่งสาร

มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร และผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง หัวหน้าใกล้เกลียดลูกน้องที่ทะเลาะวิวาทกันให้ปรองดองกัน

ผู้ส่งสารมีฐานะ เสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิคใกล้เกลียดเพื่อน ๆ ที่มีเรื่องทะเลาะกันให้คืนดีกัน

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและ

ผู้รับสาร

คำกริยา ใกล้เกลียด ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและ

ผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง แม่ใกล้เกลียดลูกสาวและลูกชายที่ทะเลาะกันให้คืนดีกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้ว่าราชการจังหวัดใกล้เคียงชาวบ้าน ๒ อำเภอ ที่เกิดกรณีพิพาท

๔) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ใกล้เคียง ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง พ่อใกล้เคียงลูก ๆ ที่ทะเลาะวิวาทกันให้ปรองดองกัน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการใกล้เคียงกรณีพิพาทระหว่างพนักงาน

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง ประธานาธิบดีสหรัฐ ใกล้เคียงกรณีพิพาทระหว่างอียิปต์กับอิสราเอล

๓.๑.๑๘ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาจะทำความตกลงเรื่องใด
เรื่องหนึ่งกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ เจรจา ซึ่งมีลักษณะ
ทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา เจรจา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการ
สื่อสารดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา เจรจา ใช้กับผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง ผู้แทนรัฐบาลไทยเจรจากับผู้แทนรัฐบาลลาว เรื่องปัญหาชายแดน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา เจรจา ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่
เกี่ยวกับหน้าที่การงาน ซึ่งผู้ส่งสารมีหน้าที่ทำความตกลงกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง รัฐมนตรีต่างประเทศเจรจากับรัฐมนตรีต่างประเทศของเวียดนาม เรื่อง
ปัญหาภูมิพูชา

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา เจรจา ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสาร
ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

ตัวอย่าง ผู้บัญชาการทหารบกเจรจากับผู้บัญชาการทหารลาว เรื่องปัญหาชายแดน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเจรจากับคณะผู้แทนฝ่ายลาว เรื่องที่ลาวจับคนไทยไปกักขังไว้

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา เจรจา ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา เจรจา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา เจรจา ใช้เฉพาะผู้ส่งสารที่มีฐานะเสมอ
กับผู้รับสาร

ตัวอย่าง ประธานาธิบดีสหรัฐเจรจากรองการลดอาวุธนิวเคลียร์กับประธานาธิบดี
โซเวียต

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและ
ผู้รับสาร

คำกริยา เจรจา ใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้ส่งสารและ
ผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีเจรจากับนายกรัฐมนตรีกัมพูชา เรื่องปัญหาแกมพูชา

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร
คำกริยา เจรจา ใช้ได้ทั้งในโอกาส
ทั้งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่มีลักษณะทั้งแบบแผน

ตัวอย่าง สมชายเจรจา เรื่องการค้ากับเพื่อนนักธุรกิจ

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีเยอรมันตะวันตกเจรจากับนายกรัฐมนตรีเยอรมันตะวันออก
เรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

๓.๑.๑๘ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารรู้จักบุคคลหรือ
สิ่งของที่ผู้รับสารยังไม่เคยรู้จักมาก่อน

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ แนะนำ ซึ่งมีลักษณะ
ทางความหมายดังต่อไปนี้

๑) ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

ลักษณะ เกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป

และผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง   นิตแนะนำสุตาให้แม่รู้จัก

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง   พนักงานขายแนะนำสินค้าชนิดใหม่แก่ผู้ซื้อ

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง
กับตัวบุคคลหรือสิ่งของที่ผู้ส่งสารต้องการจะให้ผู้รับสารรู้จัก

ถ้าเป็นตัวบุคคล ก็จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่
ความสัมพันธ์กับผู้ส่งสารและอื่น ๆ

ตัวอย่าง   อาจารย์ใหญ่แนะนำคุณครูคนใหม่ให้นักเรียนรู้จัก

ถ้าเป็นสิ่งของ ก็จะมีรายละเอียดที่เป็นคุณสมบัติหรือประสิทธิภาพของสิ่งของนั้น ๆ

ตัวอย่าง   เซลแมนแนะนำสบู่อี่ห้อใหม่แก่เจ้าของร้าน

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

ตัวอย่าง   นิตแนะนำสมชายให้รู้จักกับน้อย

ครูแนะนำฝึก เรียนใหม่ให้นักเรียนในชั้นรู้จัก

๔) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและวิธีเขียน

ตัวอย่าง   น้อยแนะนำนิตให้รู้จักสุตา

นิตเขียนจดหมายแนะนำน้องชายให้เพื่อนที่จะช่วยจัดหาที่พักให้รู้จัก

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้จัดการแนะนำหัวหน้าแผนกคนใหม่ให้พนักงานรู้จัก

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิดแนะนำน้อยให้รู้จักกับเพื่อน ๆ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชายแนะนำนิดให้รู้จักกับพ่อแม่ของเขา

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ผู้รับสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสาร

และผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

และในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดแนะนำสมชายให้แม่รู้จัก

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้จัดการแนะนำพนักงานคนใหม่ให้พนักงานเก่ารู้จัก

ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง สมชายแนะนำตนเองให้สุดารู้จัก

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา แนะนำ ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเอง

และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   ดิฉันแนะนำน้องให้สุตารู้จัก

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   ผู้อำนวยการแนะนำผู้จัดการคนใหม่ให้พนักงานรู้จัก

๓.๑.๒๐ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารนึกเห็นภาพ

ตามที่ตนต้องการ

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ พรรณา ซึ่งมีลักษณะ

ทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา พรรณา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

การสื่อสารดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา พรรณา ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็น

บุคคลทั่วไปและผู้ที่เป็นปฏิบัติหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง   ดิฉันพรรณานความสวยงามของทุ่งดอกบัวตองให้แม่ฟัง

ผู้ส่งสารที่เป็นปฏิบัติหน้าที่

ตัวอย่าง   กวีพรรณานความงามของธรรมชาติ

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา พรรณนา ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารให้ผู้รับสารนึกเห็นภาพตาม เช่น เรื่องความสวยงามของธรรมชาติ บุคคล สถานที่ต่าง ๆ และอื่น ๆ

ตัวอย่าง นิติพรรณนาความงามของธรรมชาติบนภูกระดึงให้สั้นยั้ง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา พรรณนา ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

ตัวอย่าง นิติพรรณนาความงามของทะเลให้สั้นยั้ง

ครูพรรณนาความสวยงามของสวนหลวง ร.๙ ให้นักเรียนฟัง

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา พรรณนา ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูด และวิธีเขียน

ตัวอย่าง สมชายพรรณนาความสวยงามของกรุงเทพฯยามราตรีให้นิติฟัง

กวีเขียนพรรณนาความสวยงามของธรรมชาติ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา พรรณนา มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

สังคมดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา พรรณนา ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อพรรณนาความสวยงามของน้ำตกที่พ่อได้เห็นให้ลูก ๆ ฟัง

ผู้ส่งสารมีฐานะ เสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชาย พรรณนาความงามของหญิงที่ตนรักให้เพื่อน ๆ ฟัง

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิต พรรณนาความสวยงามของสริท เซอร์แลนด์ให้พ่อฟัง

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและ

ผู้รับสาร

คำกริยา พรรณนา ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสาร

และผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและ ไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง น้อย พรรณนาความงดงามของธรรมชาติบนภูหลวงให้พ่อและแม่ฟัง

ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง มัคคุเทศก์ พรรณนาความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวฟัง

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา พรรณนา ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและ

โอกาสที่มีลักษณะ กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิต พรรณนาถึงความสวยงามของน้ำตกเอราวัณให้เพื่อน ๆ ฟัง

โอกาสที่มีลักษณะ กึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง มัคคุเทศก์ พรรณนาความงดงามของพระบรมมหาราชวังให้นักท่องเที่ยวฟัง

๓.๑.๒๑ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาโอ้อวดตนเอง บุคคลหรือ
สิ่งของของตนกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ โหม้ ซึ่งมีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา โหม้ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการ
สื่อสารดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา โหม้ ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป
และผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง สมชายโหม้ให้เพื่อน ๆ ฟังว่า พ่อเขารวยที่สุดในอำเภอนี้

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง เซลแมนโหม้กับเจ้าของร้านว่าสินค้าของเขาขายดีที่สุดใน

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา โหม้ ใช้กับการสื่อสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ
ความสามารถและคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้ส่งสาร บุคคลหรือสิ่งของที่เป็นของผู้ส่งสาร
ซึ่งบางครั้งอาจจะเกินความจริงไปบ้าง

ตัวอย่าง สมชายโหม้กับเพื่อน ๆ ว่าพี่ชายของเขาสามารถซ่อมมอเตอร์ไซด์หลอดบ่วงไฟได้

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา โหม้ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

ตัวอย่าง โทนี่กับคิดว่าม้าของเขาวิ่งเร็วที่สุด
สมชายกับเพื่อน ๆ ว่ามีผู้หญิงมาชอบเขาหลายคน

๔) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา โทนี่ ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา โทนี่ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา โทนี่ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง พิโม่ให้น้องฟังว่าเขาเป็นนักมวยที่หนักหนักรที่สุด

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง โทนี่กับคิดว่าเขา เป็นนักฟุตบอลที่เล่นเก่งที่สุดในทีม

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง โทนี่กับพี่ ๆ เขาว่าเขาเรียนเก่งที่สุดในห้อง

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ผู้รับสาร

คำกริยา โทนี่ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง น้องโม่กับพี่ ๆ ว่า ทุกคนไม่ถูกพ่อลงโทษเพราะความสามารถของเขา

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง นายพรานโม้กับนกทองเหี่ยวว่าเขาสามารถจับเสือด้วยมือเปล่าได้

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา โม้ ใช้เฉพาะในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง สมชายโม้กับเพื่อน ๆ ว่าเขาสามารถต่อสู้และเอาชนะคนห้าคนได้

๓.๑.๒๒ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาแจ้งความจริงกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ สารภาพ ซึ่งมีลักษณะ

ทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา สารภาพ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

การสื่อสารดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง สมชายสารภาพกับนิตว่าเขามีภรรยาแล้ว

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราว

เกี่ยวกับความผิดหรือการกระทำที่ไม่ดีของผู้ส่งสารที่ได้กระทำไปแล้ว หรือใช้กับสาร

ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ซึ่งเรื่องเหล่านี้ไม่เคยบอกให้ผู้รับสารรู้มาก่อน

ตัวอย่าง นิตสารภาพกับแม่ว่าเป็นคนขโมยเงินของแม่ไป

สมชายสารภาพกับนิตว่าเขารักเธอ

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสาร

ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

ตัวอย่าง   นิตสารภาพกับผู้จัดการว่าเป็นคนยกยอกเงินของบริษัทไปใช้
 นิตสารภาพกับเพื่อน ๆ ว่านำเงินที่เพื่อน ๆ ให้เธอเก็บไปใช้หมดแล้ว

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้สื่อสารได้ทั้งวิธีพูดและ

วิธีเขียน

ตัวอย่าง   นิตสารภาพกับน้องว่าเธอรักสมชาย
 น้องเขียนจดหมายสารภาพกับแม่ว่าเป็นคนขโมยเครื่องเพชรของแม่ไปขาย

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา สารภาพ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

สังคมดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและ

ผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   พ่อสารภาพกับลูก ๆ ว่านำเงินของลูก ๆ ไปเล่นการพนัน

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง   สามีสารภาพกับภรรยาว่าเขามีภรรยาน้อยและกำลังจะมีลูกด้วยกัน

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   นิตสารภาพกับแม่ว่าเธอรักกับสมชาย

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิตสารภาพกับแม่ว่า เธอติดยา เสพติด

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง สมชายสารภาพกับตำรวจว่าเป็นคนฆ่าภรรยาของตนเอง

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา สารภาพ ใช้ได้ในโอกาสที่เป็นกันเอง และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง โทหนึ่งสารภาพกับพ่อว่าเขาติดเฮโรอีน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง นิตสารภาพกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าเป็นคนฆ่าเพื่อนของตนเอง

๓.๒ คำกริยาที่ใช้สื่อสารเมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาบอกให้ผู้รับสารปฏิบัติ

๓.๒.๑ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยการ

ใช้คำสั่ง

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนา มี ๔ คำ คือ สั่ง สั่งเสีย

บงการ ขู่ ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๐ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติ โดยการใช้คำสั่ง

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับคำสั่ง										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม								
	ผู้ส่งสาร		สาร				ผู้รับสาร				รหัสสาร		สถานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้		
	บุคคล ทั่วไป	ปฏิบัติตาม หน้าที่	เรื่องที่ต้อง ดำเนินการให้ ผู้รับสารปฏิบัติ	คำสั่ง ทั่วไป	คำสั่ง เฉพาะ	คำสั่ง ทั่วไป	ผู้รับสาร		ชัด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เท่ากับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การทำงาน	ไม่รู้จัก กันเอง	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบ แบบ	ทั้ง แบบ แบบ
							เจาะจง	คนเดียว หลายคน											
คำกริยา	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ในตารางที่ ๒๐ คำกริยา **สั่ง** **สั่งเสีย** **บงการ** **ขู่** มีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา **สั่ง** **สั่งเสีย** **บงการ** **ขู่** มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา **สั่ง** **สั่งเสีย** **บงการ** **ขู่** ใช้ในกรณีที่เจาะจง
ผู้รับสาร ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

คำกริยา **สั่ง** **สั่งเสีย** **บงการ** **ขู่** มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา **สั่ง** **บงการ** ใช้ได้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป
และผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง แม่สั่งนิคให้ไปขอโทษคุณพ่อ
พ่อบงการลูก ๆ ให้ช่วยกันทำงาน

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง เจ้านายสั่งลูกน้องให้ทำงาน
หัวหน้าบงการคนงานให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้

คำกริยา **ขู่** **สั่งเสีย** ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง พี่ชายขู่นิดว่าถ้าบอกเรื่องนี้ให้ใครรู้ จะต้องถูกลงโทษ
นิคสั่งเสียน้อง ๆ ให้ช่วยกันดูแลพ่อและแม่ให้ดี

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา สั่ง ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการให้
ผู้รับสารปฏิบัติ

ตัวอย่าง หัวหน้าชั้นลิ่งนักเรียนทำความเคารพอาจารย์ผู้สอน

คำกริยา สั่งเสีย ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการ
ให้ผู้รับสารปฏิบัติหลังจากที่ผู้ส่งสารจากไปแล้ว

ตัวอย่าง พ่อสั่งเสียลูก ๆ ให้ดูแลแม่ให้ดี

คำกริยา บงการ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการ
ให้ผู้รับสารปฏิบัติ และผู้ส่งสารจะคอยควบคุมการปฏิบัติของผู้รับสารด้วย

ตัวอย่าง แม่บงการลูก ๆ ให้ทำสิ่งที่แม่คิดว่าถูกต้อง

คำกริยา ขู่ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการให้
ผู้รับสารปฏิบัติ และจะบอกผลร้ายถ้าผู้รับสารไม่ปฏิบัติตาม

ตัวอย่าง ดิคน้อยว่าถ้าไม่พูดความจริงจะถูกลงโทษ

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา สั่ง สั่งเสีย ขู่ ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและ
วิธีเขียน

ใช้วิธีพูด

ตัวอย่าง เจ้านายสั่งคนขับรถให้เอารถไปซ่อม

สมชายสั่งเสียภรรยาให้เลี้ยงดูลูกให้ดี ๆ

สุดาขู่สามีว่าถ้าเขาทำร้ายเธอ เธอจะกลับไปอยู่บ้านพ่อแม่

ใช้วิธี เขียน

ตัวอย่าง ครูเขียนสั่งนักเรียนให้อ่านหนังสืออยู่ในชั้นเรียน
 นิดเขียนจดหมายสั่งเสียพี่ชายให้ช่วยดูแลลูก ๆ ของเธอด้วย
 คนร้ายเขียนจดหมายขู่เจ้าทรัพย์ว่าถ้านำเรื่องไปบอกตำรวจจะฆ่า
 ตัวประกัน

คำกริยา บงการ ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง นิดบงการน้อง ๆ ให้ช่วยกันจัดบ้าน

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา สั่ง สั่งเสีย บงการ ขู่ มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
 สังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา สั่ง บงการ ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ผู้บังคับบัญชาสั่งทหารให้บุกยึดที่มั่นของข้าศึกให้ได้
 นายจ้างบงการคนรับใช้ให้ตัดต้นไม้ที่ไม่ต้องการ

คำกริยา สั่งเสีย ขู่ ใช้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อสั่งเสียนิดให้ช่วยดูแลน้อง ๆ
 พี่ขู่น้องว่าถ้าไม่หยุดร้องไห้ จะถูกตี

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชายสั่งเสียภรรยาให้ช่วยจัดการเรื่องทรัพย์สินสมบัติของเขา
 คนร้ายขู่ตำรวจว่าถ้าไม่ทำตามสัญญาจะฆ่าตัวประกัน

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง   นิดสั่งเสียนพ้อและแม่ให้ช่วยเสียดู๊กของ เธอด้วย
 น้อยซู่พี่ชายว่าถ้าเขา รังแก เธอ เธอจะฟ้องแม่

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา   สั่ง   บงการ   ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร
 มีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   พ้อสั่งลูก ๆ ให้หยุดทะเลาะกัน
 แม่บงการลูก ๆ ให้ทำสิ่งที่แม่ต้องการ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง   อธิบตีจะสั่งตำรวจให้จับผู้ร้ายคดีค้ายาเสพติดให้ได้โดยเร็ว
 หัวหน้าบงการลูกน้องให้ขนสินค้าขึ้นรถ

คำกริยา   สั่ง   เสียด   ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความ
 สัมพันธ์สนิทสนมกัน

ตัวอย่าง   แม่สั่งเสียนิดให้ช่วยดูแลคุณยาย

คำกริยา   ซู่   ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความ
 สัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงานและในกรณีที่ผู้ส่งสาร
 และผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   สามีขู่ภรรยาว่าถ้าไม่เอาเงินมาให้ จะถูกทุบตี

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง สมชายขู่เจ้านายว่าถ้าไล่เขาออก เขาจะนำความลับของเจ้านาย
ไปบอกตำรวจ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง คนร้ายขู่เจ้าทรัพย์ว่า ถ้าไม่บอกที่ซ่อนทรัพย์สิน จะถูกทำร้าย

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา สั่ง ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะ

กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดสั่งคนรับใช้ให้ขนของไปเก็บไว้บนห้อง

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ตำรวจสั่งคนร้ายให้วางอาวุธ

คำกริยา สั่งเสีย ขู่ บงการ ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดสั่งเสียน้องให้ช่วยจัดการเรื่องชายที่ดิน

สมชายขู่นิดว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามที่สั่ง จะนำความลับของนิดไปเปิดเผย
แม่บงการให้ลูก ๆ ช่วยกันทำความสะอาดบ้าน

๓.๒.๒ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยการ

ใช้ถ้อยคำไพเราะอ่อนหวานกับผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนา มี ๓ คำ คือ ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน

ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ในตารางที่ ๒๑ คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน มีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็น
บุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน ใช้ในกรณีที่เจาะจง
ผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน ใช้สื่อสารได้ทั้งโดย
วิธีพูดและวิธีเขียน

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
การสื่อสารต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ขอร้อง ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวทั่ว ๆ ไป ที่ผู้ส่งสาร
ต้องการให้ผู้รับสารปฏิบัติ เช่น การขอความช่วยเหลือ ขอความร่วมมือและอื่น ๆ

ตัวอย่าง นิตขอร้องสุดาให้ช่วยเหลือเรื่องการเงิน

คำกริยา อ้อนวอน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการ
ให้ผู้รับสารปฏิบัติ ในกรณีที่เรื่องนั้น ๆ ผู้รับสารยังไม่มีที่ทำว่าจะปฏิบัติตาม

ตัวอย่าง นิตอ้อนวอนแม่ขอให้กลับไปอยู่กับพ่อเหมือนเดิม

คำกริยา ริงวอน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารปฏิบัติ ในกรณีที่เรื่องนั้น ๆ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับผู้ส่งสารมาก และผู้รับสารยังไม่มีที่ท่าว่าจะปฏิบัติตาม ผู้ส่งสารจึงใช้กริยานี้เพื่อให้ผู้รับสารเห็นใจสงสารและยอมปฏิบัติตาม

ตัวอย่าง   สุดาริงวอนคนร้ายให้ไว้ชีวิตลูกของเธอ

ข.   ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมเหมือนกันดังนี้

๑)   ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

๒)   ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ขอร้อง อ้อนวอน ริงวอน ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   แม่ขอร้องพ่อให้เลิกดื่มเหล้า
                  นิตอ้อนวอนน้อยให้ไปอยู่เป็นเพื่อน
                  น้อยริงวอนแม่ขอให้ยกโทษให้เธอ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   ผู้จัดการขอร้องสมชายให้อยู่ช่วยงานของบริษัทอีกระยะหนึ่ง
                  สมชายอ้อนวอนเจ้านายให้รับเขาเข้าทำงานอย่างเดิม
                  นิตริงวอนขอความเห็นใจจากผู้จัดการ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง น้องขอ ร้องคนที่เดินผ่านมาให้ช่วยพาเธอไปส่งโรงพยาบาล
 นิดอ่อนวอนคนที่มามุ่งดูให้ช่วยพาเธอส่งโรงพยาบาล
 นิดริงวอนขอชีวิตจากคนร้ายที่กำลังจะฆ่าเธอ

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ขอร้อง อ่อนวอน ริงวอน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง
 และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง แม่ขอร้องลูกชายให้เลิกเล่นการพนัน
 น้อยอ่อนวอนแม่ให้ไปอยู่กับเธอ
 นิดริงวอนขอความช่วยเหลือจากแม่

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง นายกรัฐมนตรีขอร้องประชาชนให้ช่วยกันประหยัดไฟฟ้า
 สมชายอ่อนวอนผู้บังคับบัญชาให้ช่วยเหลือเรื่องการเงิน
 รัฐมนตรีริงวอนผู้ชุมนุมประท้วงอย่าใช้ความรุนแรง

๓.๒.๓ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติโดย

การชักจูงผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนา มี ๒ คำ คือ ชวน ชักชวน

ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๒ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาให้ผู้รับสารปฏิขิตโดยการชักจูงผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับกริยาชักจูง										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับผู้รับสาร						
	ผู้รับสาร.		สาร		ผู้รับสาร			วิธีชักจูง		ฐานผู้รับสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคลทั่วไป	ผู้ปฏิบัติตามหน้าที่	เรื่องและผู้รับสารร่วมปฏิบัติด้วย	เรื่องและผู้รับสาร	เรื่องและผู้รับสารต้องการให้ปฏิบัติ	เจาะจง	ไม่เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่งสูงกว่าผู้รับ	ผู้ส่งเสมอกับผู้รับ	ผู้ส่งต่ำกว่าผู้รับ	สนิทสนม	ไม่สนิทสนม	เป็นกันเอง	กึ่งแบบแผน	แบบแผน
ชวน	X		X			X	X	X	X	X	X	X	X		X		
ชักชวน	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

ในตารางที่ ๒๒ คำกริยา ขวน ชกชวน มีลักษณะทางความหมาย
ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ขวน ชกชวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
เหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ขวน ชกชวน ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ขวน ชกชวน ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็น
บุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ขวน ชกชวน ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูดและวิธีเขียน

คำกริยา ขวน ชกชวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร
ต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ขวน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการให้
ผู้รับสารปฏิบัติ และผู้ส่งสารจะร่วมปฏิบัติด้วย

ตัวอย่าง นิดชวนน้อยไปเรียนกวดวิชา

คำกริยา ชกชวน ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องการให้
ผู้รับสารปฏิบัติ ส่วนผู้ส่งสารอาจจะร่วมปฏิบัติด้วยหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง อาจารย์ชกชวนนิดให้เรียนต่อปริญญาโทที่จุฬาฯ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ชวน ชักชวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม
เหมือนกัน เฉพาะลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ชวน ชักชวน ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา ชวน ชักชวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกัน
ดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ชวน ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์
สนิทสนม

ตัวอย่าง น้อง ๆ ชวนนิตไปเที่ยวงานวันเด็ก

คำกริยา ชักชวน ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมี
ความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน และในกรณีที่
ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิตชักชวนเพื่อน ๆ ไปทำบุญในวันขึ้นปีใหม่

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่สภากาชาดไทยชักชวนประชาชนร่วมกันบริจาคโลหิต

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง ลูกเสือชาวบ้านชักชวนประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ชวน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง น้อยชวนนิกไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

คำกริยา ชกชวน ใช้ได้ทั้งในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาส

ที่มีลักษณะ กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิดชักชวนเพื่อน ๆ ให้ร่วมกันบริจาคโลหิต

โอกาสที่มีลักษณะ กึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชักชวนประชาชนให้ร่วมกันรักษาความสะอาด

๓.๒.๔ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยการพูด

ซ้ำหลายครั้ง

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ คะยั้นคะยอ เข้าชี้

รบเร้า ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๓ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาบอกเจตนา ให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยมีการพูดซ้ำหลายครั้ง

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับผู้ส่งสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับผู้รับสาร							
	ผู้ส่งสาร			สาร			ผู้รับสาร				วิธีสื่อสาร		ความสัมพันธ์			โอกาสที่ใช้		
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติ ตาม หน้าที่	เรื่องที่ยัง ไม่ได้ ตัดสินใจ	เรื่องที่ถูก ปฏิเสธ ไปแล้ว	เรื่องที่รับแล้ว แต่ยังไม่ได้ ปฏิบัติ	ผู้รับสาร		ชุก	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เท่ากับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม หน้าที่ การงาน	ไม่รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบแผน	แบบแผน
						เจาะจง	ไม่ เจาะจง											
คำกริยา																		
คะยั้นคะยอ	X		X			X	X			X		X		X		X		
เข้าชี้	X		X			X	X			X		X		X		X		
รบเร้า	X				X	X	X					X				X		

ในตารางที่ ๒๓ คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า มีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า มีลักษณะทางความหมายเดียว
กับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็น
บุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร
ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด
คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องที่ผู้รับสารรู้แล้วแต่ยัง
ไม่ได้ตัดสินใจว่าจะปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารต้องการหรือไม่

ตัวอย่าง นิดคะยั้นคะยอน้อยให้ไปเที่ยวเชียงใหม่ด้วยกัน

คำกริยา เข้าชี้ ใช้กับสารที่เป็นเรื่องที่ผู้รับสารรู้แล้ว แต่ยังไม่ได้
ตัดสินใจว่าจะปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารต้องการ หรือเรื่องที่ผู้รับสารปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสาร
ต้องการ ดังนั้น ผู้ส่งสารจึงใช้กริยานี้เพื่อพยายามให้ผู้รับสารปฏิบัติตามที่ตนต้องการ ซึ่ง
บางครั้งทำให้ผู้รับสารรำคาญได้

ตัวอย่าง น้อยเข้าชี้นิดให้พาไปเที่ยวศูนย์การค้า

คำกริยา รบเร้า ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่ผู้รับสารรู้แล้ว
แต่ยังมิได้ปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารต้องการ ดังนั้นผู้ส่งสารจึงใช้กริยานี้เพื่อเร่งให้ผู้รับสาร
ปฏิบัติตามโดยเร็ว

ตัวอย่าง นิตรบเร้าพี่ชายให้พาไปหัดขับรถ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับสังคมเหมือนกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

คำกริยา คะยั้นคะยอ เข้าชี้ รบเร้า มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
สังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คะยั้นคะยอ ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา เข้าชี้ ใช้ได้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

และผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง สมชายเข้าชี้นิตขอให้พาไปรู้จักกับพ่อแม่ของเธอ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ลูกเข้าชี้พ่อแม่ให้พาไปเที่ยวงานวันเด็ก

คำกริยา รบเร้า ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิตรบเร้าแม่ให้พาไปเที่ยวเขาหิน

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา คะยั้นกะยอ เข้าชู้ ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดคะยั้นกะยอพอกับแม่ให้ไปเที่ยวภูเก็ตด้วยกัน

ลูก ๆ เข้าชู้พ่อแม่ให้พาไปเที่ยว

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง พนักงานขายคะยั้นกะยอคนซื้อให้ซื้อสินค้าของเขา

แม่ค้าเข้าชู้ผู้ซื้อให้ซื้อของที่นำมาขาย

คำกริยา รบเร้า ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์

สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดรบเร้าที่ ๆ ให้พาไปเที่ยวแดนเนรมิต

๓.๒.๕ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยการอ้าง เหตุผลให้ผู้รับสารเห็นคล้อยตาม

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ เกลี้ยกล่อม ซึ่งมี ลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา เกลี้ยกล่อม ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง แม่เกลี้ยกล่อมลูกสาวให้ยอมแต่งงานกับผู้ชายที่แม่เลือกให้

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา เกลี้ยกล่อม ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่

ผู้รับสารมีความเห็นหรือความเชื่อแตกต่างจากผู้ส่งสาร ดังนั้นผู้ส่งสารจึงต้องหาเหตุผล ต่าง ๆ มาพูดให้ผู้รับสารเห็นคล้อยตาม

ตัวอย่าง แม่เกลี้ยกล่อมน้อยให้กลับไปอยู่ที่บ้าน

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา เกลี้ยกล่อม ใช้ในกรณีที่เจาะจง

ผู้รับสาร ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๔) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา เกลี้ยกล่อม ใช้สื่อสารได้ทั้งโดยวิธีพูด

และวิธีเขียน

ตัวอย่าง แม่เกลี้ยกล่อมนิตให้ไปอยู่เป็นเพื่อนคุณยาย

นิต เขียนจดหมายเกลี้ยกล่อมน้อยให้กลับไปอยู่กับพ่อแม่

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา เกลี้ยกล่อม มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ

สังคมดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา เกลี้ยกล่อม ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อเกลี้ยกล่อมลูกชายให้ยอมมอบตัวกับตำรวจ

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิตเกลี้ยกล่อมน้อยให้กลับไปอยู่เป็นเพื่อนคุณแม่

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง น้อยเกลี้ยกล่อมแม่ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ส่งสารและ
ผู้รับสาร

คำกริยา เกลี้ยงกล่อม ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสาร
และผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง แม่ เกลี้ยงกล่อม นิด ให้ไปอยู่กับคุณยายที่ เชียงใหม่

ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง ตำรวจ เกลี้ยงกล่อมผู้ต้องหาให้ยอม รับสารภาพ

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา เกลี้ยงกล่อม ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง
และโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง นิด เกลี้ยงกล่อมเพื่อน ๆ ให้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับชมรม

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ เกลี้ยงกล่อมผู้ต้องหาให้ยอมมอบตัว

๓.๒.๖ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยการ
บอกให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยเร็ว

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๑ คำ คือ เร่ง ซึ่งมีลักษณะ
ทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา **เร่ง** มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
การสื่อสารดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา **เร่ง** ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง แม่เร่งลูก ๆ ให้รีบไปโรงเรียน

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา **เร่ง** ใช้กับสารที่เป็นเรื่องราวที่

ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารปฏิบัติโดยเร็ว

ตัวอย่าง พ่อเร่งนิคให้รีบเดินเร็ว ๆ เพราะฝนกำลังตก

๓) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา **เร่ง** ใช้ในกรณีที่จะแจ้งผู้รับสาร

ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๔) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา **เร่ง** ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

ตัวอย่าง นิคเร่งน้อง ๆ ให้รีบไปอาบน้ำ

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา **เร่ง** มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา **เร่ง** ใช้ได้กับผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง ครูเร่งนักเรียนให้รีบทำข้อสอบ เพราะกำลังจะหมดเวลา

ผู้ส่งสารมีฐานะ เสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง นิด เร่งเพื่อน ๆ ให้รีบทำการบ้านเร็ว ๆ

ผู้ส่งสารมีฐานะต่ำกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง น้อย เร่งคุณพ่อให้ซ่อมชิงช้าเร็ว ๆ

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและ

ผู้รับสาร

คำกริยา เร่ง ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและ

ผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิด เร่งน้อยให้รีบกลับบ้านเพราะฝนกำลังจะตก

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้จัดการเร่งพนักงานให้รีบพิมพ์จดหมายโดยเร็ว

๓) ลักษณะ เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา เร่ง ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง แม่ เร่งพ่อให้รีบแต่งตัวไปทำงาน

๓.๓ คำกริยาที่ใช้สื่อสารเมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาถามให้ผู้รับสารตอบ

๓.๓.๑ คำกริยาที่ใช้สื่อสารเมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาหาคำตอบจากผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๓ คำ คือ ถาม สอบถาม

ใต้ถาม ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาเอก เจตนาหาคำตอบจากผู้รับสาร

เขต	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม								
	ผู้ส่งสาร		สาร			ผู้รับสาร			วิธีสื่อสาร		ฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร			ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคล ทั่วไป	ผู้ใกล้ชิด ตาม หน้าที่	เรื่อง ทั่วไป	เรื่องหน้าที่ การงาน	เรื่องความ เป็นอยู่ ทุกข์สุข	เจาะจง	หลาย คน	ไม่ เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิท หน้าที่ การงาน	ไม่รู้จัก	เป็น กันเอง	ทั้ง แบบ แบบ	ทั้ง แบบ แบบ
คำกริยา																			
ถาม	X		X			X	X		X	X				X			X	X	
สอบถาม	X			X		X	X		X	X				X			X	X	
ไต่ถาม	X				X	X	X		X	X				X			X	X	

ในตารางที่ ๒๔ คำกริยา ถาม สอบถาม ใต้ถาม มีลักษณะทาง
ความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ถาม สอบถาม ใต้ถาม มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ถาม สอบถาม ใต้ถาม ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็น
บุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ถาม สอบถาม ใต้ถาม ใช้ในกรณีที่เจาะจง
ผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ถาม สอบถาม ใต้ถาม ใช้สื่อสารได้ทั้งโดย
วิธีพูดและวิธีเขียน

คำกริยา ถาม สอบถาม ใต้ถาม มีลักษณะทางความหมาย
เกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ถาม ใช้กับสารที่เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
ทั่ว ๆ ไปที่ผู้ส่งสารต้องการจะรู้คำตอบที่เป็นเรื่องราวหรือวิธีการต่าง ๆ

ตัวอย่าง   นิคถามน้อยว่า เลขข้อนี้ทำอย่างไร

คำกริยา สอบถาม ใช้กับสารที่เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับ
เรื่องหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสอบถามประวัติผู้ป่วย

คำกริยา ไต่ถาม ใช้กับสารที่เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับ
ทุกข์สุขหรือความเป็นอยู่

ตัวอย่าง นิด ไต่ถามทุกข์สุขของคุณลุงที่เพิ่งมาจากต่างจังหวัด

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ถาม สอบถาม ไต่ถาม มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
สังคมเหมือนกันเฉพาะลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ถาม สอบถาม ไต่ถาม ใช้กับผู้ส่งสารและ
ผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา ถาม สอบถาม ไต่ถาม มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับ
สังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ถาม ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมี
ความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนม แต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงานและในกรณี
ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง นิดถามน้องว่าคุณพ่อไปไหน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้จัดการถามผู้มาสมัครงานว่ามีความสามารถพิเศษอะไรบ้าง

ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกัน

ตัวอย่าง นิดถามคนที่ป้ายรถเมล์ว่าจะขึ้นรถสายอะไรไปสวนจตุจักร

คำกริยา สอบถาม ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนม
แต่มีความสัมพันธ์ตามที่การงาน

ตัวอย่าง   ติตสอบถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ

คำกริยา   ใต้ถาม   ใช้ในกรณีและผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความ
สัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง   คุณตาใต้ถามทุกข์สุขของหลาน ๆ ที่เดินทางมาเยี่ยมเยียน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง   นายกรัฐมนตรีใต้ถามทุกข์สุขของราษฎร

๒) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา   ถาม   ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง   โอกาสที่มีลักษณะ
กึ่งแบบแผนและโอกาสที่เป็นแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   ครูถามนิคว่าทำไมไม่ส่งการบ้าน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง   ผู้อำนวยการถามความคิดเห็นของผู้จัดการเรื่องการจัดงานครบรอบ
๔๐ ปี ของบริษัท

โอกาสที่เป็นแบบแผน

ตัวอย่าง   ส.ส.ตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีเรื่องปัญหาจราจร

คำกริยา   สอบถาม   ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มี
ลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง   ติตสอบถามแพทย์เรื่องอาการป่วยของน้องสาว

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ผู้จัดการสอบถามประวัติการทำงานของผู้สมัครงาน

คำกริยา ได้ถาม ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง ส.ส. ได้ถามความเป็นอยู่ของราษฎร

๓.๓.๒ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาหารายละเอียดเรื่องใด
เรื่องหนึ่งจากผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๔ คำ คือ ชก ชกถาม ชกใช้
ไล่เสียง ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๔ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาพยางค์และเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร						ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม									
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		สถานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้			
	บุคคล ทั่วไป	ผู้รับ ตาม หน้าที่	รายละเอียด เรื่องทั่ว ๆ ไป	รายละเอียด เรื่องส่วนตัว	เจาะจง		พูด	เขียน	ผู้ส่ง สูงกว่า ผู้รับ	ผู้ส่ง เสมอกับ ผู้รับ	ผู้ส่ง ต่ำกว่า ผู้รับ	สนิท สนม	ไม่สนิทสนม		เป็น ตัวเอง	ทั้ง แบบ แบบ
					คนเดียว	หลายคน							หน้าที่ การงาน	ไม่รู้จัก		
ชัก	X		X		X		X		X		X			X		
ชักถาม	X		X		X		X		X		X		X	X		X
ชักใช้	X			X	X		X		X		X			X		X
ได้เสียง	X		X		X		X		X		X		X	X		X

ในตารางที่ ๒๕ คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ไล่เสียง
มีลักษณะทางความหมายดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ไล่เสียง มีลักษณะทาง
ความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ไล่เสียง
ใช้กับผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

๒) ลักษณะเกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ไล่เสียง
ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสารทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ไล่เสียง
ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ มีลักษณะทาง
ความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกัน เฉพาะลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ชก ชกถาม ไล่เสียง ใช้กับสาร
ที่เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่งของผู้ส่งสารต้องการรู้รายละเอียด

ตัวอย่าง แม่ชกลูกสาวถึงสาเหตุที่เกิดอุบัติเหตุ
ผู้จัดการชกถามสุดาถึงสาเหตุที่ขอลาออก
พี่ไล่เสียงน้อง ๆ เรื่องที่คั่นห้องของเธอ

คำกริยา ชก ใช้ ใช้กับสารที่เป็นการตั้งคำถาม
เพื่อต้องการรู้รายละเอียดของเรื่องที่ค่อนข้างจะเป็นส่วนตัวของผู้รับสาร

ตัวอย่าง แม่ชกใช้ เรื่องส่วนตัวของลูกสาว

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ไล่เสียง

มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคมต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ชก ชกถาม ชกใช้ ใช้ได้กับ

ผู้ส่งสารและผู้รับสารทุกฐานะ

คำกริยา ไล่เสียง ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะ

สูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง แม่ไล่เสียงลูก ๆ ที่ก่อกวนบิดเวลา

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ผู้รับสาร

คำกริยา ชก ชกใช้ ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง น้อยชกคิดว่าทำไมไม่มาตามที่นัดกันไว้

นิดชกใช้สุดา เรื่องที่เธอเลิกกับสามี

คำกริยา ชกถาม ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้อำนวยการชกถามผู้จัดการเรื่องการเปิดสาขาใหม่

คำกริยา ไล่เสียง ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม และไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม และไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์นิทสนม

ตัวอย่าง พ่อไล่เสียงนิตที่กลับบ้านไม่ตรงเวลา

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง เจ้านายไล่เสียงลูกน้องที่ชอบหลบเสียงงาน

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ชก ชก ใช้ ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง แม่ชกลูกชายเรื่องที่ เขา ไม่กลับบ้าน

พ่อชก ใช้ เรื่องส่วนตัวของนิต

คำกริยา ชกถาม ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะ

กึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง ผู้สื่อข่าวชกถามนายกรัฐมนตรี เรื่องการปรับคณะรัฐมนตรี

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง ส.ส. ฝ่ายค้าน ชกถามคณะรัฐบาลเรื่องปัญหาคนว่างงาน

๓.๓.๓ คำกริยาที่ใช้เมื่อผู้ส่งสารมีเจตนาหาความจริงจากผู้รับสาร

คำกริยาที่ใช้ตามเจตนานี้มี ๒ คำ คือ ใต้สวน สอบสวน

ซึ่งมีลักษณะทางความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๖ ตารางแสดงลักษณะทางความหมายของคำกริยาออกเจตนาหาความจริงจากผู้รับสาร

เกณฑ์	ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสื่อสาร										ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม				
	ผู้ส่งสาร		สาร		ผู้รับสาร		วิธีสื่อสาร		สถานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร		ความสัมพันธ์		โอกาสที่ใช้		
	บุคคลทั่วไป	ผู้ปฏิบัติตามหน้าที่	ตั้งคำถามที่ละชั้นเพื่อความจริง	ตั้งคำถามเพื่อเปรียบเทียบคำตอบกับหลักฐาน	เจาะจง	ไม่เจาะจง	พูด	เขียน	ผู้ส่งสูงกว่าผู้รับ	ผู้ส่งเสมอกับผู้รับ	ผู้ส่งต่ำกว่าผู้รับ	สนิทสนม	ไม่สนิทสนม	เป็นกันเอง	กึ่งแบบแผน
คำกริยา															
ได้ส่วน	X	X	X		X	X	X					X	X	X	
สอบสวน		X		X	X	X	X		X				X		X

ในตารางที่ ๒๖ คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน มีลักษณะทางความหมาย ดังต่อไปนี้

ก. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร

คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารเหมือนกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้รับสาร

คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน ใช้ในกรณีที่เจาะจงผู้รับสาร ทั้งที่เป็นบุคคลคนเดียวและหลายคน

๒) ลักษณะ เกี่ยวกับวิธีสื่อสาร

คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน ใช้สื่อสารโดยวิธีพูด

คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะ เกี่ยวกับผู้ส่งสาร

คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน ใช้ได้กับผู้ส่งสารทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป และ ผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

ผู้ส่งสารที่เป็นบุคคลทั่วไป

ตัวอย่าง พ่อใต้สวนลูกชายที่ไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับเพื่อน

ผู้ส่งสารที่ปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง อาจารย์ฝ่ายปกครองใต้สวนนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

คำกริยา สอบสวน ใช้เมื่อผู้ส่งสารปฏิบัติตามหน้าที่

ตัวอย่าง ตำรวจสอบสวนผู้ต้องหาคดีค้ายาเสพติด

๒) ลักษณะเกี่ยวกับสาร

คำกริยา ใต้ส่วน ใช้กับสารที่เป็นการตั้งคำถามที่ละชั้นเพื่อให้ได้

ความจริง

ตัวอย่าง ผู้จัดการใต้ส่วนพนักงานกรณีที่เงินของบริษัทหาย

คำกริยา สอบสวน ใช้กับสารที่เป็นการตั้งคำถามเพื่อเปรียบเทียบ

คำตอบว่าตรงกับพยานหรือหลักฐานที่มีอยู่หรือไม่

ตัวอย่าง สารวิตรสอบสวนผู้ต้องหาคดีฆ่าคนตาย

ข. ลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

คำกริยา ใต้ส่วน สอบสวน มีลักษณะทางความหมายเกี่ยวกับสังคม

ต่างกันดังนี้

๑) ลักษณะเกี่ยวกับฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ใต้ส่วน ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง พ่อใต้ส่วนความผิดของลูกชาย

คำกริยา สอบสวน ใช้กับผู้ส่งสารที่มีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

และผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ผู้ส่งสารมีฐานะสูงกว่าผู้รับสาร

ตัวอย่าง อธิบดีตำรวจสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่กระทำผิดวินัย

ผู้ส่งสารมีฐานะเสมอกับผู้รับสาร

ตัวอย่าง ตำรวจสอบสวนผู้ต้องหาคดีลักทรัพย์

๒) ลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

คำกริยา ใต้สวน ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนมและไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์สนิทสนม

ตัวอย่าง พ่อใต้สวนลูกชายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้าน

ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ผู้จัดการใต้สวนยามกรณิทรพณสินของ บริษัทภูทอกขโมย

คำกริยา สอบสวน ใช้ในกรณีที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่สนิทสนมแต่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่การงาน

ตัวอย่าง ตำรวจสอบสวนคนร้ายคดีขโมยเพชร

๓) ลักษณะเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร

คำกริยา ใต้สวน ใช้ในโอกาสที่เป็นกันเองและโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

โอกาสที่เป็นกันเอง

ตัวอย่าง พ่อแม่ใต้สวนลูก ๆ ที่ทะเลาะวิวาทกัน

โอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง อาจารย์ใหญ่ใต้สวนครูที่ลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ

คำกริยา สอบสวน ใช้ในโอกาสที่มีลักษณะกึ่งแบบแผน

ตัวอย่าง อธิบดีตำรวจสอบสวนตำรวจที่กระทำผิดวินัย